יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

היינט 8 זייטען (פולע טאבעלע פון דער מלוכה-לאטעריע—זייט 5) פרייז 15 גראשען

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

נייער פאלקסבלאט

№ 191 | Łódź, Czwartek, 17 sierpnia 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, כ״ה מנחם אב תרצ״ג | № 191

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

2 בריף פון דייטשען איבער-פראקוראר

צו דעם סאצ. דעפ. פיהרער בראנטינג און ראמען ראלאן

וועגען אונטערצינדען דעם רייכסטאג

בערלין, 16. (ספ. טעל.)

וואלף-ביורא ברענגט היינט צוויי בריף פונ׳ם דייטשען איבער-פראקוראר צום שוועדישען אבפיהרער פון ס. ד.-פארטיי, אהרו. בראנטינג, און צום גרויסען פראנצויזישען שריפטשטעלער ראמען ראלאן.

אינ׳ם בריף צו בראנטינג שרייבט דער איבער-פראקוראר:

„דער קאפענהאגענער „סאציאל - דעמאקראט" פון 6 יולי ה. י. פערעפענטליכט אנ׳ארטיקעל א. נ. „דער אמת וועגען דער שרפה פון רייכסטאג מוז ארויס אויף דער ליכטיגער שיין". לויט ווי עס איז צו דרינגען פון דעם דאזיגען ארטיקעל, דערקלערט איהר אין אנ׳אינטערוויו, דאס איהר זענט א מיטגליד פון אנ׳אינטערנאציאנאלער יוריסטען-קאמיסיע וועלכע האט דעם צוועק ארויסצוגעבען אין האאג א מיינונג מכוח דער שרפה, וועלכע זאל זיין א געריכטע און א ריכטיגע. איהר זאלט דערביי האר-בען אונטערגעשטראכען, אז די קאמיסיע וועט זיך דערביי בישט סומך זיין אויף אינפארמאציעס פון דער פרעסע נאר אז זי האט אויך זאכליכע בעווייזען פון דער ערשטער האנד. פון דעם דאזיגען, ווי איך בין זיך משער, קען מען דרינגען, אז דא האנדעלט זיך וועגען זאכליכע בעווייזען, וועלכע זענען לעת עתה נישט ארויסגעגעבען געווארען, און וועלכע האבען לויט אייער מיינונג א בעדייטונג פאר דער בעאורטיילונג פון די פארפאלגטע פערזאנען. חוץ מזה וואלט דער דאזיגער מאטעריאל דערלויבט גלייכצייטיג צו בעגרינדען דעם חשד וועגען אונ-טערצינדען לגבי פערזאנען אין בעצוג, צו וועלכע עס איז ביז איצט קיין שטראף-פראצעדור נישט אנ-געגומען געווארען. טראץ דער אויפפאדערונג פון די גערעכטיגקייטס-ארגאנען און דעם בעשטימטען פרייז האט קיינער נישט בעקומען קיין שום ידיעות חוץ די געבראנגטע אין די אקטען. מחמת דאס געריכט גייט צו א גרויסע בעדייטונג דעם בעקע-נען זיך מיט די פעדהעלטנישען, וואס קאנען דיר-נען פאר דער אויפקלערונג פון דער פאקטישער לא-גע, וואלט איך אייך געווען זעהר דאנקבאר, ווען איהר וואלט מיר איבערגעשיקט דעם זאכליכען מא-טעריאל, וואס זאל זיך, כלומרשט געפינען אין רשות פון דער קאמיסיע".

דער בריף צו ראמען ראלאנען לויטעט:

„אין אייער בריף צום דייטשען אמבאסאדאר מכוח אונטערצינדען דעם רייכסטאג, דערקלערט איהר, אז די אינפארמאציעס וואס איהר בעזיצט שליסען אויס אלע ספקות וועגען דעם אז די בעשול-דיגטע בולגארען זענען אומשולדיג. אויפ׳ן יסוד פון אייער דערקלערונג קאן מען דרינגען, אז אין אייער רשות געפינט זיך פאקטישער בעווייז-מאטע-ריאל, וואס קאן פולשטענדיג אויפקלערען די זאכלאגע, און איך וואלט אייך דעריבער זעהר דאנקבאר געווען, ווען איהר וואלט געוועהן אנוואר לייבענסווירדיג און וואס שנעלער מיר צוגעשיקט צום אויסניצען די מאטעריאלען וואס געפינען זיך ביי אייך".

א היסטארישע מתנה

פאר׳ן מארשאל פילסודסקי

ווארשא, 16 (טעלעפאניש)

אלץ רעאלערע יסודות בעקומט דער קלאנג, אז דער מארשאל פילסודסקי, זאל בעקומען, אלס א מתנה די היסטארישע שווערד פונ׳ם העטמאן זשולטקאווסקי. וואס געפינט זיך אין דער שאץ-קאמער אין יאסנא גורא.

די דאזיגע שווערד איז לעצטענס, אין שייכות מיט דער 250 יאהרצייט פון דער ווינער שלאכט איבערגעשיקט געווארען קיין קראקע.

די פייערליכקייטען פון איבערגעבען די שווערד זאלען פארקומען אין אנהויב סעפטעמבער אין טשענסטאכאוו אדער קראקע, און צו דיי זאל קומען דער מארשאל פילסודסקי גופא.

ליידיגע דירות אין דיסעלדארף

די דארטיגע פעטער קירטענס וועלען קאנען האבען גערוימער...

עסען, 16 (ספ. טעל.)

דער קריזיס און די עמיגראציע פון די יודען האבען געבראכט דערצו, אז אין דיסעלדארף זענען געבליבען שטיין ליידיג אצ׳ערך 400 וואוינונגען.

אויך אין אנדערע שטעט פון רוהר-געביט לאזט זיך מערקען א גרויסע צאהל מודעות וועגען פריי-געווארענע וואוינונגען.

גרויסע מאנעווערס פונ׳ם יאפאנישען פלאט

טאקיא, 16 (ספ. טעל.)

דער יאפאנישער מיקאדא איז אפגעשוואומען אויף א קרייצער-שיף צו דעם אינזעל באנין, וואו עס וועלען זיך פארענדיגען די מאנעווערס פונ׳ם יאפאנישען פלאט.

אין די דאזיגע מאנעווערס נעמען אנ-טייל איבער 100 קריגס-שיפען.

די סיטואציע אויף קובא

לאנדאן, 16. (ספ. טעל.)

פון האוואנא איז מען מודיע, אז די רעגירונג בעמיהט זיך וואס שנעלער צו ליקווידירען די רעשט-לעך פון דער געפאלענער מאכט.

געגען דעם גענ. פרעזידענט מאשאדא און 3 מיטגלידער פון זיין קאבינעט איז ארויסגעטראגען געווארען אנ׳אנקלאגע אין בעגיין מארדען און פער-שווענדען געזעלשאפטליך געלד.

חוץ׳ן גענ. פרעזידענט ווערען אנגעקלאגט דער גענ. יוסטיץ-מיניסטער אווערהאף, דעם גענ. אינער-מיניסטער צובירארעס, און דעם געווען. אוי-סערן-מיניסטער פערערא.

גלייכצייטיג זענען צוגעצויגען געווארען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט דער פאליציי-קאמענדאנט און דער בירגערמייסטער פון האוואנא.

די פרעסע רעדט ארום דאס עטלעכען פונ׳ם גע-וועזענעם פרעזידענט מאשאדא און שטעלט די פראגע וואו ער וועט זיך בעזעצען. אין אלגעמיין האלט מען, אז ער וועט זיך בעזעצען אויף יאמאיקא, די צייטונג אבער „דיאריא דע לא מארינא", וואס איז נאהנט צו דער ליבעראלער ריכטונג, פערזיכערט, אז ער וועט זיך אויף שטענדיג בעזעצען אין דייטש-לאנד.

צווישען דער בעפעלקערונג הערשט א שרעק-ליכע פערביטערונג געגען דער פריהערדיגער רע-גירונג.

געככטען איז אין דער האוואנישער טורמע אויסגעבראכען א בונט פון די ארעסטאנטען, וועל-כע זענען דארט ארייגעזעצט געווארען אין די לעצטע חדשים פון דעם גענ. פרעזידענטס ממשלה.

דער דאזיגער בונט האט געהאט א דראהענדען כאראקטער און אין הערשטיקען איהם האט געמוזט אריינגעמישט ווערען מיליטער.

מיטגלידער פון דער געהיים-פאליציי וואס איז ארגאניזירט געווארען דורכ׳ן גענ. פרעזידענט מאשאדא, בעמיהען זיך אדורכצופיהרען אטענטאטען אויף מיטגלידער פון דער נייער רעגירונג.

די סיטואציע אין גאנצען לאנד איז נאך אלץ אנ׳אנגעשטרענגטע.

שבת, ד. 26 אויגוסט ה. י. ווערט פארקומען אין „העלענאור"

זומער-רעדוטע פון דער פרעסע

מאסקען-באל אין גארטען און אין זאל, מיט פיל אטראקציעס און איבערראשונגען, אילומינאציע פון גארטען, פרעכטיגער דזשאז-ארקעסטער שים-בודעס, שפאצירען מיט לודקעס, אויף דער סצענע גרויסע ארטיסטישע רעוויו סענסאציאנעלע ספארט-פארמעסטונגען / בילינגער בופעט / פאנטען-לאטעריע מיט פיל ווערטפולע חפצים. — אנהויב 4 א זייגער נאכמיטאג. — גענויערע פרטים קומע...

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9 ביז 1 און פון ... ביז 7.30 אווענד.

שלאסערי-ארבייטען,

ווי אויך אויטאגענישע שווייסונגען מעטאל-בעארבייטונגען מאשינען-טיילען

פירמע אויס ביליג

I. REDER, Łódź

קאנסטאנטינער 11/13.

וויכטיג פאר דער ארימער לאדזשער בעפעלקערונג

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז ס׳איז ערעפענט געווארען דאס

אמבולאטאריום

ביים פעראיין „מלבוש ערומים"

שעניעוויטשא 3/5,

וואו ס׳ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ׳ן ארט. שיקט אויך ערויס דאקטוירים-ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים

נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אפצאה-לונגען.

די פערוואלטונג.

Dr. med.

Grzegorz Rozenberg

ספעציאליסט פאר מאגען, קישקע, לעבער און אינערליכע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

44 Gdańska 44

tel. 224-44. 4224

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 8—11 פריה, פון 1—2 מיטאג און פון 5—9 אוונט. זונטאג פון 10—1 בייטאג

אלע ארט אנאליזען.

פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייז.

Dr

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז-קראנקהייטען

צו לעטשניצע-פרייזען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אוו.

Dr. med.

B. ROBINSON

צוריקגעקעהרט

10 פיעטריקאווער 10

טעל. 131-86

נעמט אן פון 3-4 נאכמ. און 7-8 אוו.

די גלוביגע, וועמען עס קומט געלד פון

סטאביעצקא, סטשעלעצקא, באנאשיאקאווא

זאלען זיך ווענדען זאפארט צו

שטיילבערג

נאוואָ-זארזשעווסקא 9.

פאר

גאלד, בריליאנטען, ביזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען

אלעקסאנדער פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

אויפרוף פון די היטלעריסטען

אז די גרויסע לאַנד-בעזיצער זאָלען אָפּגעבען זייער ערד

בערלין, 16 (ספּ. טעל.)

די היטלעריסטען האָבען פּערעפענטליכט אַן אויפרוף צו די גרויסע ערד-בעזיצער, אַז זיי זאָלען אין אייגענעם אינטערעס אָפּגעבען זייערע נחלאות אויף קאָלאָניזאַציע-צוועקען.

אין דעם אויפרוף ווערט אויסגעדריקט די איבערצייגונג, אַז די גרויסע לאַנד-בעזיצער וועלען פרייוויליג דורכפירען דיזעלבע גרויסע אָפּפערוויליגקייט, וואָס די איבעריגע גרופּען פון ווירטשאַפטליכען לעבען.

די לויה פונ'ם יאַפּאַנישען געזאַנדטען אין וואַרשא

וואַרשא, 16 (טעלעפאָניש)

די לויה פונ'ם געשטאָרבענעם יאַפּאַנישען געזאַנדטען הירגאָקי קאַוואַי וועט פאָרקומען מאָרגען, דאָנערשטאָג.

פאַר'ן שטאַרבען האָט דער געזאַנדטער אָנגענומען די קאַטוילישע אמונה, און מען וועט איהם דעריבער קובר זיין אויפ'ן פּאָוואָנזקער בית-עולם.

בעפרייט 4 אַרעסטירטע רעוויזיאָניסטען

ירושלים, 16 (יט"א טעלעגראַפיש)

היינט זענען אויף קויציע בעפרייט געוואָרען פון אַרעסט 4 פון די אַרעסטירטע רעוויזיאָניסטען, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין אָנגעהערען צו אַ טעראָריסטישער אָרגאַניזאַציע.

דער רעשט – 5 אַרעסטירטע רעוויזיאָניסטען – זענען געבליבען אין אַרעסט, און זייער פּראָצעס וועט ענטשיידעט ווערען גאָר בקרוב.

סאָוויעטישע געלעהרטע

אויף אַ וויסענשאַפטלער-צוזאַמענפאָהר אין וואַרשא

מאָסקווע. 16. (ספּ. טעל.)

מאָרגען פאָהרט אַרויס פון מאָסקווע צום זיבעטען אינטערנאַציאָנאַלען קאָנגרעס פון היסטאָריקער אין וואַרשא אַ דעלעגאַציע פון סאָוויעטישע געלעהרטע מיט'ן בילדונגס-קאָמיסאַר לונאַטשאַרסקי בראש.

אין דער דעלעגאַציע גייען אַריין די מיטגלידער פון דער אַקאַדעמיע: לונאַטשאַרסקי, וואָלגין, לוקין, דזשערזשאַווין, פּרעאָבראַזשענסקי און מאַנקראַטאָווא, ווי אויך פון דער ווייסרוסישער וויסענשאַפטליכער אַקאַדעמיע — גאָרין.

די סאָוויעטישע געלעהרטע רעפּרעזענטירען די אַלפאַרבאַנדישע וויסענשאַפט-אַקאַדעמיע אין לענינגראַד, די קאָמוניסטישע אַקאַדעמיע אין מאָסקווע און די ווייסרוסישע אַקאַדעמיע אין מינסק

קוילען-וואַרפערס, באָמבעס, אעראָפּלאַנען

איז כאַפּ מיט באַנדיטען אין טשיקאַגא

לאָנדאָן, 16 (ספּ. טעל.)

פון טשיקאַגאָ איז מען מודיע, אַז די מאַכט האָט אונטערגענומען אַן ענערגישע אַקציע געגען די פערברעכערישע עלעמענטען אין דער שטאָט.

דרייהונדערט פּאָליציאַנטען, בעוואָפענט מיט קוילען-וואַרפער, גאַז-באָמבעס און אַנדערע שיס-מיטלען, האָט אַרומגערינגעלט דעם מערב-טייל פון דער שטאָט, וואו עס געפינען זיך די בעהעלטעענישען פון די באַנדיטען, וואָס האָבען נישט לאַנג אָוועקגעריבט דעם באַנקיר פאַקטאָר און דעם גאַנפּט-מאַגנאַט אורשעל, וועלכער איז אַרויסגעלאָזט געוואָרען אויף דער פריי פאַר 270 טויזענד דאָלאַר אויסקויפס-געלד.

צווישען די באַנדיטען און די פּאָליציאַנטען איז געפיהרט געוואָרען אַ פאָרמעלע פערביסענע שלאַכט, אין וועלכער עס האָבען דער פּאָליציי מיטגעהאָלפען קריגס-עראָפּלאַנען מיט קורץ-כוואַליעדיגע ראַדיאָ-סטאַציעס.

די באַנדיטען זענען טראָץ זייער שאַרפען ווידערשטאַנד, בעזיגט געוואָרען, אָבער זיי האָבען בעוויזען אַדורכצורייסען דעם פּאָליציי-קאָרדאָן און ענטלאָפען אויף פאַנצער-אויטאָס.

היינט — זיצונג פון ציוניסטישען אַקציאָנס-קאָמיטעט

פּראָג, 16 (יט"א טעלעגראַפיש)

מאָרגען, דאָנערשטאָג, קומט פאָר די סעסיע פון ציוניסטישען אַקציאָנס-קאָמיטעט.

דעם פאָרזיץ וועט פיהרען מאיר גראָסמאַן.

זיך געשלאָסען דער קאָנגרעס פון „וויזא"

פּראָג, 16 (ספּ. טעל.)

דאָ האָט זיך פערענדיגט דער קאָנגרעס פון „וויזא".

גרויסע מאַניפעסטאַציע אין פּראָג

געגען די יודען-רדיפות אין דייטשלאַנד

פּראָג, 16 (ספּ. טעל.)

דאָ איז פאָרגעקומען אַ גרויסע מאַניפעסטאַציע געגען דער אַנטי-יודישער אַקציע אין דייטשלאַנד.

עס האָבען גערעדט: ראַבינער סטיפען וויז, לעאָ מאָצקין און יצחק גרינבוים.

עס איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע וועגען אַ הילפס-אַקציע פאַר די פּליטים פון דייטשלאַנד.

האָלענדער געגען היטלעריסטען

האַאַג, 16 (ספּ. טעל.)

אין דער שטאָט נימעגען, נישט ווייט פון דער גרעניץ, איז געקומען אַ גרופּע פון עטליכע צעהנדליג נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען, וועלכע וואוינען אין דייטשלאַנד.

די בעפעלקערונג פון נימעגען האָט אָנגענומען לגבי זיי אַ פיינדליכע שטעלונג.

דער פּאָליציי איז געלונגען צו מאַכען אויסמיידען אינצידענטען.

לופט-פליה-קאַטאַסטראָפע

בערן, 16 (ספּ. טעל.)

צוליב אַ דעפעקט אין פליהען איז אַריינגעפאַלען אין דער געגענד אַזיערע אַ קריגס-אעראָפּלאַן. דער פּילאָט איז אויפ'ן אָרט דערהרג'עט געוואָרען.

אויסגעשחט'ן 1,000 כינעזער

בלוטיגער אויפשטאַנד אינ'ם כינעזישען טורקעסטאַן

לאָנדאָן, 16 (ספּ. טעל.)

„דיילי העראַלד" איז מודיע, אַז דער אויפשטאַנד אינם כינעזישען טורקעסטאַן פערברייטערט זיך.

די הויפּט-שטאָט פון דער פּראָווינץ קאַשגאַר האָט נישט קיין לעבענס-מיטלען.

די כינעזישע רעגירונג האָט אַרויסגעשיקט בעדייטענדע אונטערשטיצונגען קיין טורקעסטאַן געגען די קירגיזען און טורקמענער, וועלכע האָבען זיך גלייכצייטיג צוזאַמענגעטאָן געגען דער כינעזישער מאַכט.

די רעוואָלוציאָנערען האָבען איינגענומען קאַשגאַר.

4 העכערע כינעזישע בעאַמטע האָט מען געקעפּט, און די קעפּ זייערע אַרויסגעשטעקט אויף דרענגער, אַרויסשטעלענדיג זיי פאַר'ן עפענטליכען אַנזעהן.

די אויפשטענדיגע האָבען צוראַבירט און פערברענט די שטאָט יאַרקאַנד.

העכער טויזענד כינעזער זענען אויסגעשאָכטען געוואָרען.

געשטאָרבען 92-יעהריגער פילאַנטראָפּ

אונז סקי"ל-נדבן ישראל רוקח

ניו-יאָרק. (יט"א) אין עלטער פון 92 יאָהר איז דאָ געשטאָרבען ישראל רוקח, אַ בעקאַנטער פילאַנטראָפּ. וועלכער האָט מיט אַ ברייטער האַנד אונטערשטיצט צאָהלרייכע יודישע אינסטיטוציעס און איז געווען אַ בעזונדערס פרייגיביגער מנדב פאַר דעם יודישען נאַציאָנאַל-פאָנד. לכבוד איהם איז איינע פון די א"י-קאָלאָניעס אָנגערופען געוואָרען כפר-רוקח.

ישראל רוקח איז געקומען קיין אַמעריקאַ פון ליטע און האָט דאָ אויפגעבויט אַ גרויסע אינדוסטריע פון כשר-וויין.

איז הסכם מיט'ן „נייעם זמר"...

בערלין, 16 (ספּ. טעל.)

דער פאָרזיצער פונ'ם דייטשען געזאַנגס-פעראיינען-פערבאַנד האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדענונג, אַז אַלע פּאָסטענס אין די געזאַנגס-אָרגאַניזאַציעס זאָלען בעזעצט ווערען אויסשליסליך דורך אַריער.

אַלע יודען, וואָס זענען אַריינגעטראָטען אין דעם פערבאַנד נאָך 1914 זענען אויסגעשטראָכען געוואָרען, און אַנ'אויסנאַהם איז געוואָרען געמאַכט בלויז פאַר די פראָנט-זעלנער.

אָנגעהמען נייע מיטגלידער יודען איז פערבאָטען.

דאָלפוס'עס וויזיט קיין רוים

איז אָפּגעלייגט

פּאַריז, 16 (ספּ. טעל.)

די פראַנצויזישע פּרעסע איז מודיע פון רוים, אַז דער וויזיט פונ'ם עסטרייכישען קאַנצלער דאָלפוס איז אָפּגעלייגט געוואָרען אויף אַן'אומבעשטימטער צייט.

אין די פּאָליטישע קרייזען פון רוים האַלט מען, אַז דאָלפוס'עס וויזיט איז איצט נישט אַקטועל, מחמת די פערויכבוגנגען, וואָס היטלער האָט געגעבען מוסאָליני'ן בנוגע די דייטש-עסטרייכישע פערהעלטענישען.

גאַנדהי האָט אָנגעהויבען צו פאַס-טען און — אויפגעהערט

פּאָנאַ, 16 (ספּ. טעל.)

גאַנדהי האָט היינט אָנגעהויבען צו פאַסטען און האָט בדעה דעם תענית צו האַלטען ביז צום טויט.

גאַנדהי איז נישט צופרידען דערפון, וואָס מ'האָט איהם נישט דערלויבט צו פערעפענטליכען אין דער פּרעסע זיינע אַרטיקלען.

פּאָנאַ, 16 (ספּ. טעל.)

מחמת דעם, וואָס די ענגלישע מאַכט האָט אָנגענומען איינינגע פּאָסטולאַטען פון גאַנדהי'ן מכוח די פּאָריער – האָט גאַנדהי איבערגעריסען זיין תענית.

ווייטערדיגע גרויסע קאָמוניסטען אַרעסטען אין בערלין

בערלין, 16. (ספּ. טעל.)

בעת דער היינטיגער אַבלאַווע אויף קאָמוניסטען זענען אַרעסטירט געוואָרען 33 פּערזאָן. וועלכע זענען איבערגעשיקט געוואָרען אין די קאָנצענטראַציע-לאַגערן.

לויט'ן אָפיציעלן קאָמוניקאַט איז ענטדעקט געוואָרען אַ קאָמוניסטישע צענטראַלע פון קוריער-רען, בראש פון וועלכער עס איז געשטאַנען איינער מיט'ן נאָמען פיגאַוו.

צווישען די 18 מיטגלידער פון דער צענטראַלע זאָל זיך אויך געפינען דער בערלינער ראַט-מאַן ריטבערג.

אין אַ גאַנצער ריי פון אַרבייטער-קרייזען זענען אַרעסטירט געוואָרען פיל פּערזאָנען אונטערן אויסרייד, אַז זיי שטיצען אונטער לינקע אָרגאַניזאַציעס.

קאָנפערענץ פאַר-איינשטעלען שטרענגע קאָנטראָלירען באָיקאָט אין גאַנץ צפון-אַמעריקאַ

ניו-יאָרק. (יט"א) אויף דעם 12-טען סעפּטעמבער איז בעשטימט געוואָרען אין ניו-יאָרק אַ קאָנפערענץ פון אַמעריקאַנער כיה"ע פון דער אַנטי-דייטשער באָיקאָט-בעוועגונג. די קאָנפערענץ וועט פאָרקומען אונטער דער לאָזונג נישט אָפּצושטעלען דעם באָיקאָט פון דייטשע סחורות, כל-זמן די דייטשע יודען וועלען נישט צוריקגעשטעלט ווערען אין זייערע רעכט. די אויפגאַבע פון דער קאָנפערענץ וועט זיין דורכצופיהרען אַ שטרענגען קאָנטראָליר'ען באָיקאָט אין גאַנץ צפון-אַמעריקע.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר

אוירען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטע

11 ליסטאָפּאַד 9 (קאָנסטאַנטינער)

טעל. 127-81

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17

פון 11-1 און פון 2-3 נאָכמ.

אָרטאָפּעדישער אַנשטאַלט

פּראָטעזען, גאָרסעטען, אָר-טאָפּעדישע אַפּאַראַטען אַלער אַרט. לייכטע פּלאַט-פוס-איינלאַגען בעגען פּיס-שמערצען אַלס נאָך גיפּס-אָבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פּיעטריקאָווער 119, טעל. 231-81

די אירלענדישע פאַשיסטען און דע-וואַלערא

לאָנדאָן, 16. (ספּ. טעל.)

פון דובלין איז מען מודיע, אַז דער אַנפיהרער פון דער פאַשיסטישער אָרגאַניזאַציע „בלויע העמדלעך" גען. אָדופפי, האָט גענומען אין אָוונט ערקלערט, אַז די פּראָיעקטירטע רעוויע פון די „בלויע העמדלעך" האָט נאָר אָפּגערופען אונטער דער השפּעה פון דער העכערער קירכען-מאַכט. דער גענעראַל האָט אָבער פעראָרדענט אַז אין יעדען קרייז זאָלען פאָרקומען מאַניפעסטאַציעס פון די אָרגאַניזאַציע-מיטגלידער, דעם מאַרשרוט פון וועלכע און די טערמינען וועלען בעשטימען די קרייז-אַנפיהרער.

דער פּרעמיער דע-וואַלעראַ האָט דערקלערט: אַז אַ קליינע גרופּע בירגער, וואָס בילדעט די אָרגאַניזאַציע, און די „בלויע העמדלעך" קען נישט האָבען קיין פּרעטענזיעס אויף צו דעצידירען דעם גורל פון פאָלק. אויב דאָס אירלענדישע פאָלק שטרעבט צו ענדערען די מלוכה-אָרדענונג דאַרף עס די זאַך אַדורכפיהרען בדרך שלום מיט דער הילף פון קאָנסטיטוציע-מיטלען.

דער פּרעמיער האָט אגב בעטאָנט, אַז די מאַכט וועט דערוייל אַסטויבן געבען אויף די פערזאַמלונגען פון די „בלויע העמדלעך" און אויב די דאָזיגע אָרגאַניזאַציע וועט זיך, טראָץ דעם פערבאָט, נישט אָבזאָגען פון צו טראָגען די מונדירען איהרע, וועט מען זי אויפלייזען.

לאדז. 17 אויגוסט 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 17 אויגוסט 1933

בערלין איז טרויעריג און שווייגט

פרוי מעדעם גיט איבער איהרע איינדרוקען פון היטלערלאַנד

צוריקקעהרענדיג פון דרום־אַפריקע איבער ענגלאַנד דענעמאַרק, בעלגיען קיין ראַטען־פערבאַנד האָט גי־גע מעדעם ריזיקירט זיך צו פערהאַלטען אַ טאָג 10 אין בערלין, הגם דאָס איז געווען פערבונדען מיט גרויס געפאַהר, ווייל נאָך מיט אַ יאָהר אָדער עפּעס מעהר צוריק איז זי אין בערלין אויפגעטרעטען אין גרויסע זאַלען מיט רעפעראַטען וועגען ראַטענפער־באַנד, דעם פינפיאָהר, דער יודישער קאָלאָניזאַ־ציע און נאָך אַזעלכע איצט מסוכן טריפע זאַכען אין היטלער־לאַנד. אָבער דער יצר־הרע איז גע־ווען צו גרויס און דערצו האָט איהר צוגעשפּילט אַ מערקווירדיגער צופאַל: אין דעם טאָג וואָס זי איז אָנגעקומען קיין בערלין האָט דער בלוטיגער גערינג אויפגענומען צוויי הויכגעשטעלטע געסט, וואָס האָבען איהם געבראַכט אַ מתנה אַ לעבעדיגען לייב. דאַרף איינער פון זיי גראָד טראָגען דעם נאָמען פּאַול פאַן מעדעם. און ווען מ'האָט אין דעם היטלעריסטישען האָטעל געפרעגט די געווידיטר־ערין אין אַמעריקאַנישע זשורנאַליסטין, צי איז דער מעדעם איהרער אַ קרוב, האָט גיבע מעדעם ממזריש געענטפערט — „העכסט וואַרשיינליך". דערצו נאָך האָט איהר מסתמא צוגעצייגט איהר אַמעריקאַנישע בירגערשאַפט. אַגב האָבען די האָטעל־באַלעבאַטים זייער טייער געהאַלטען דעם גאַסט, וואָרום דאָס איז איצט אין דער היטלער־מדינה אַ גרויסע זעל־טענהייט. עס פוסטעווען די האָטעלען, עס געהען ליידיג די טראַמוואַיען און די באַהנען. בעזונדערס וואַרפט זיך עס אין די אויגען אין די עקסקורסיע־פּלעצער, אין די רעסטאָראַנען, אין די קאַפעען. אויך די געשעפטען זענען ליידיקלעך סיי צוליב דעם מאַנגעל אין אויסלענדער סיי צוליב דער נאָר־שטאַרק געפאַלענער קויפס־פעהיגקייט פון דער בע־פעלקערונג, וואָס פעהלט שוין גאָר שטאַרק די גליי־קען פון דעם נאַציאָנאַלען גן־עדן. דער יקרות איז זייער גרויס, פּוטער — למשל — איז פּראַבאַדטייער, ווייל די היטלער־רעגירונג האָט בעשווערט דעם אַריינפיהר צו שטיצען די היימישע יונקערס.

ווער עס האָט געזעהען בערלין אין יאָהר 1932, וועט די שטאָט נישט דערקענען. ווי האַלב אויסגעשטאָרבען זעהט זי אויס, וואָס וואַרפט זיך דערהויפּט אין די אויגען — איז: בערלין שווייגט. עס שווייגען די מענשען אין די טעאַטערס, אין די קינאָס, אין די טראַמוואַיען, אין די פּאַרקען. אויף דאָס דאָזיגע אומהיימליכע שווייגען ווערט נאָר אַ־בערגעריסען דורך דעם דורכמאַרש פון די שטורמיסטען וואָס פיהלען אָן די ריזיגע וועלט־שטאָט מיט זייערע נייע אוניפאָרמען פון די שטורעם־שטאַפּלען און די ס״אַ־לייט. די ערשטע זענען די געטריישטע משרתים פון דעם נייעם רעזשים און זיי האָבען אויך די השגחה אויף די ס״א, מיט וועלכע מען איז נישט אינגאַנצען זיכער. זיי קענען שטאַרק אונטער דער „ווירקונג" פון שטראַסערס נאַציאָנאַל־סאָציאַליזם" און אַגב זענען אַהין ווייזט אויס אַ ריינגעדרונגען געגוג סאָציאַל־דעמאָקראַטישע און קאָמוניסטישע עלעמענטען. זיי, די סאָציאַליסטען און די קאָמוניסטען, זענען אויך אַריינגעדרונגען אין די בעטריבס־קאָמערלען פון די אינדוסטריעלע אונטערנעמונגען און דערמיט דערקלעהרען זיך די לעצטע היטלער־דעקרעטען געגען דער זעלבסט־שטענדיגער אויפטרעטונג פון די דאָזיגע קאָמער־לען. בכלל האָט שוין דער היטלעריזם דערגרייכט זיין אַפּאָגיי און עס איז דער איינדרוק, אַז ער האַלט אין אַפּפאַלען. קודם־כל איז אין דעם שולדיג דער פאַקט, וואָס נאָך 6 חדשים הערשאַפט האָט היט־לער נישט בעוויזען זיך אַנ'עצה צו געבען מיט דער עקאָנאָמישער נויט פון דייטשלאַנד. אמת, ער האָט בעזעצט אויף שטעלעס פון די פערטריבענע סאָציאַליסטען, קאָמוניסטען און יודען און אין דער אויפגעלעבטער מלחמה־אינדוסטריע ביז אַ מיל־יאָן פון זיינע לייט, אָבער אָפּשאַפען די אַרבייטסלאָ־זיגקייט איז ער נישט געווען בכח, ווייל עס איז גע־בליבען די הויפּט־צרה — דער מאַנגעל אין אָפּזאַץ־מאַרק. דערפון — דער אויסקוק אויף די טעריטאָר־יעס פון ראַטענפערבאַנד אַלס קאָלאָניזאַציע־געביט פאַר דעם „דריטען רייך" (הוגענבערגס מעמאָראַנ־דום, ראָזענבערגס אינטערווענציאָניסטישע פּלע־נער). דערפאַר דער גוואַלדיג אויפגעוואַקסענער און אויפגעהעצטער מיליטאַריסטישער גייסט פון דעם היטלעריזם.

דער אָפּענסטער ברוטאַלסטער מיליטאַריזם טריומפירט איצט אין דייטשלאַנד. די דייטשע שטעט דערמאָנען איצט די טעג פון דער מאָביליזאַציע פון אויגוסט 1914: לאַסט־אויטאָמאָבילען, מענ־שען מיט געוועהר, וועגענער מיט אַרעסטירטע און פערבאַנדאַזשירטע קעפּ. צו דעם דאָזיגען בילד קען מען זיך נאָך אַלץ נישט צוגעוואוינען. דער טעמ־פּאָ ווילדהייט, און דער גוטמוטיגער דייטש פון די אַמאָליגע גוטע צייטען זעהט זיך שוין מעהר נישט. ער האָט מורא צו רעדען, איז פאָרזיכטיג אַפילו מיט די בעסטע גוטע פריינד. איין טרייסט נאָר איז דאָ וואָס וואַרפט זיך אין די אויגען: דער זישטיגער פּראָצענט מענשען וואָס טראָגען דעם האַקענקרייץ וואָס איז דאָך איצט אַ שמירה און אַ קמיע געגען אַלדאָס בייז. מ'דאַרף פשוט בעוואונ־דערען דעם מוט פון די דאָזיגע שטילע העלדען וואָס מאַכען נישט מיט די וואַקכאַנאַליע פון דער בלוטיגער סוואַסטיגע (האַקענקרייץ).

סאיז אָבער אַ קנאַפּע טרייסט, ווען מ'טרעפט [illegible]

די מאַכט. און בל־זמן — עס וועט נישט קומען צו אַ איבערוועניש פון דרויסען און דער פאָרם פון אַ שטאַרקער אַרבייטער־סאָלידאַריטעט - אַקציע פון דער גאַנצער וועלט, זעהט נישט אויס, אַז די אייראָפּעאישע וועלט זאָל עפּעס אויפטוען אפילו נאָר בנוגע די שענדליכע רדיפות אויף יודען. אפילו ענגלאַנד, וואָס שטייט אויף דער וואַך פון „מענש־ליכקייט" און „הומאַניטעט" האָט דאָך סוף־כל־סוף ראָזענבערג'ן צוגעלאָזט צו אַלע מיניסטער־יומס נאָך פאַר דעם פיער־פּאַקט. אויך דער באַי־קאָט פון היטלער אין אויסלאַנד שטעלט זיך פאַר זייער שוואַך אין די לענדער וואָס גיבע מעדעם האָט בעזוכט (אַפריקאַ, ענגלאַנד, דענעמאַרק, בעל־גיען). פערקעהרט, אין די אַלע לענדער קומען אַלץ מעהר אויף פערמאַסקירטע אָדער אָפענע פאַשיסטי־שע אָרגאַניזאַציעס, איין צוויג פון דייטשען עק־ספּאָרט פערפלייצט ממש אייראָפּע — דאָס איז דער היטלעריזם. עס ווימעלט מיט דייטשע אַגענטען, אָפט פערמאַסקירטע אַלס געשעפטסלייט. אין קאָ־פּענהאַגען האָט זי אין יעדען געשעפט כמעט גע־טראָפען אַ דייטש. דער היטלעריסטישער פּראָפּאַ־גאַנדע־אַפּאַראַט איז אַזוי שטאַרק און מעכטיג און די שטים פון דער אָפּאָזיציע אין דייטשלאַנד איז אַזוי דערשטיקט, אַז ס'געדויערט וואָכען ביז מ'ווערט אין לאַנד געוואָהר וועגען די היטלעריסטישע גער־דערייען, כאָטש אין פּאַריז קען מען אויף מאָרגען שוין לייענען אַלע פרטים אין די צייטונגען.

וועגען דער טראַגישער לאַגע פון די יודען אין דייטשלאַנד קען מען ווייניג צוגעבען. אין די יודישע קוואַרטאַלען פון בערלין און אַנ'אומעט. מ'זיצט אין די היים, אָבער אויך דאָרט איז מען נישט זיכער, בפרט לאָזען נישט אָפּ די זאַמלער אויף כלערליי היטלעריסטישע צוועקען וואָס איז אַ מין קאָנטריבוציע־שטייער אויף דער שוצלאָזער יודישער בעפעלקערונג. אפילו די יודישע האַנד־ווערקער זענען פערמשפט צו אַ הונגער־טויט. פון די אַלגעמיינע האַנדווערקער־אָרגאַניזאַציעס זענען זיי אויסגעשלאָסען, געגען זיי נישט בעקומען קיין ערזאַץ־טיילען פאַר זייערע מאַשינען, קיין רויה־וואַרג פאַר זייער מלאכה, אַרויספאָהרען איז אומ־מעגליך, ווייל זיי קענען נישט אַרויספיהרען זייער פערמעגען. קענען נישט פערקויפען זייערע ווירזער, אַנ'אויסנאַהם ווערט געמאַכט פאַר די וואָס זאַגען דעמען אויס דורך דעם פּאַלעסטינע־אַמט אָדער וואָס דער ענגלישער קאָנסול בעשטעטיגט, אַז זיי פאָהרען אַוועק קיין ארץ־ישראל, אָבער די מיליאָנען יודען קריגען נישט קיין הערלויבענישען פון פּאַ־לעסטינע־אַמט און זייער לאַגע איז בכלל די שווער־סטע. בלייבט איין ברירה — צו אַנטלויפען אומ־לעגאַל און איבער אַל עגרעניצען גייט דער געהיי־מער געלאַף פון דער היטלער־גיהינום. נישט קיין קלייניגקייט איז אויך דער אַנטי־יודישער באָי־קאָט. די בעפעלקערונג האָט זיך שוין אין דעם פרט דיפערענצירט: די וואָס טראָגען נישט קיין האַקענקרייץ, קויפען ביי יודען, אָבער אַזוי ווי די קויפס־קראַפט איז בכלל געפאַלען, זענען די קראָמען נישט איבערגעפּאַקט.

שוידערליך איז די טראַגעדיע פון די יודישע קינדער. חברים וואָס האָבען אַלע מאָל מיט זיי געשפּילט צוזאַמען אויף איין שול זענען איצט צעשפּליט אין פייגדליכע מחנות און אָפט ווייל דאָס יודישע קינד נישט גיין אין דער שול ווייל עס שמייסט אויס באַלקאָט און בגישות און שרעקליכע בעליידיגונגען. אָבער פאַר נישט גיין אין שול ווערט מען אויך בעשטראָפט. אַזוי ווערען פערסמט די יונגע אומשול־דיגע נשמות. אפילו דאַווענען האָבען די יודען מורא צו גיין — האָט זיך אַ יודישער סוחר געקלאָגט.

און דאָך זענען פאַראַן איניגע מאָמענטען וואָס געבען אַ האָפענונג אויף אויסלייזונג. דער טריומף פון היטלעריזם איז אַ שרעקליכע לעקציע און עס פיהלען זיך שוין די רעזולטאַטען: עס הערשט אַ בולטע שאַרפע טענדענץ פאַר דעם איינ־הייטליכען אַרבייטער־פראָנט, אין די אַרבייטער־קוואַרטאַלען פון בערלין — וועדינג, ביי־קעלן, מאָ־אַביט — איז שוין נישטאָ מעהר קיין פּאַרטיי־אונ־טערשייד צווישען די סאָציאַליסטען און קאָמוניס־טען. אַלעמען פעראייניגט דער האַס צו דעם היט־לער־רעזשים. אין די דאָזיגע קוואַרטאַלען איז אויך נישט צו בעמערקען דעם עקעלדיגען האַקענ־קרייץ. אין די הונדערטער טויזענטער ווערט פער־שפּרייט די אומלעגאַלע „ראָטע פאַנע". עס זיצען אַרבייטער אויף די בענק אין די פּאַרקען און לייענען איבער די איבערגעלייענטע צייטונג אונטער דער באַנק פאַר נייע לעזער וואָס הערען נישט אויף קומען, כדי צו כאַפּען אַ גרוס פון דער אונטערערדישער אַרבייטער־בעוועגונג.

מיט וועמען זאָל חתונה האָבען דער העלדישער אַריער?

נאָך אַ דאָקומענט פון „אַריש־גערמאַנישער" בהמה'שקייט

דער אָרגאַן פון היטלעריסטישען ראַסיזם „דאָס וויסען דעס פאָלקעס" פערעפענטליכט אין איי־נעם פון זיינע לעצטע נומערען אַ פּאָזיטיוו פּראָגראַם פון פערבעסערען די ראַסע אין דער הייראַט. אין דאָזיגען פּראָגראַם קאָן מען לייענען אַט וואָס:

די ראַסע און די פרוי קאָן מען נישט איבער־לאָזען אויף זייער בעראָט, ווייל דער אַרישער העלד מוז שטענדיג שטיין אויף דער וואַך פון דער גוטער אַרישער ראַסע. מיר פערלאַנגען, אַז יעדער אַרישער מאַנספּערשוין פון גוטער ראַסע, אַז יעדער אַריער זאָל חתונה האָבען בלויז מיט אַ בלאָנדהאָ־ריגער אַרישער פרוי, מיט בלויע אויגען, מיט אַ פרייען בליק, ריינע קלאָרער פּנים, אויבאל גע־זיכט, שמאָלער נאָז און אַז קודם כל זאָל ער חתונה האָבען מיט אַ צניעהדיגע בתולה.

שוין די אַלט־גערמאַנישע געזעצען האָבען גע־הייסען הייראַטען מיט נישט געהרעטע מיידלעך, אָפּוואַרפענדיג די הייראַטען מיט אלמנות. מיר פאָ־דערען, אַז אַ בלאָנדער מאַנספּערשוין מיט בלויע אויגען זאָל נישט הייראַטען מיט אַ טונקעלען טיפּ פון אַ לאַנגען גוף, קורצע פיס, שוואַרצע האָר, קרומער נאָז, פולע ליפּען, גרויס מויל און אַראָפּ־העגענדיגע בריסטען, וועלכע איז געדיכט בע־וואַקסען און איז געצויגט צו ווערען דיק. מיר פאָ־דערען, אַז דער העלדישער העל אויגיגער אַריער זאָל נישט הייראַטען מיט קיין פרוי פון שוואַרצען נעגראַאידישען טיפּ פון אַ שלאַנקען קערפּער און מיט בריסטען אין דער פאָרם פון אַנ'עליפּס (אָוואַל).

דער טיפּ פון מיטעללאַנדמערישער פרוי איז דער טיפּ פון אַ העטערע (געליבטע) דער טיפּ פון אַ נעגער־ישער און מאָנגאָלישער פרוי איז אַ טיפּ פון אַ פרויענהאַפטיגער לאַסט־חיה. דאַגעגען דאַרף דער אַרישער מאַנספּערשוין הייראַטען בלויז מיט אַנ'אַריערקע, וועלכע איז איהם גלייך, אַלוואַ מיט אַ מיידעל, וועלכע איז ביי איהם נישט געווען בע־ריהרט און וועלכע איז אַהן פאָרוואורף אין דער פערגאַנגענהייט. ער דאַרף נישט הייראַטען מיט אַ מיידעל, וועלכע איז אַריינגעטון אין געזעלשאַפט־ליכען לעבען און יאַגט זיך נאָך פערגוויגונגען, נאָך טעאַטער־און ספּאָרט־אימפּרעזעס און וועל־כע ציטערט זיך איבערהויפּט גע'ין אין דער עפענט־ליכקייט.

קודם כל דאַרף ער אויסמיידען חתונה צו האָבען מיט אַ מיידעל, וועלכע אַרבייט, ווייל אַזאַ מיי־דעל איז אַ דאַנק איהר זיצענדיגער בעשעפטיגונג געצויגט צו היסטעריע. ער דאַרף הייראַטען בלויז מיט אַנ'אונבערינגט ריינער, אין הויז ערצויגע־נער, פליסיגער „קינדער־ליבענדער מיידעל".

אַלוואַ, מיר ווייסען שוין מיט וואָסער מיידעל עס דאַרף הייראַטען דער ריינער אַריער מיט בלאָנ־דע האָר און מיט בלויע אויגען. עס איז נאָר אַ פראַגע אויף וואָסער אופן אַט דער העלדישער אַריער וועט עס געוואויר ווערען, צי זיין אויס־דערוועהלטע האָט נישט אַ שטייגער קיין בריס־טען אין דער פאָרם פון עליפּסען. דער ציטירטער דאָקומענט פון ריין־מאַכען די ראַסע און אויס־בעסערען זי איז אַ דאָקומענט פון ריין אַרישער טפשות און בהמהשקייט. גלייכצייטיג איז עס אַ דאָקומענט פון דער גרויזאַמער באַרבאַרישקייט, וועלכע הענגט איבער דער דייטשער פרוי און פערוואַנדעלט זי אין אַנ'אָביעקט פון פינסטערע פראַים און ראַסען־אויסבעסערער. די דייטשע פרוי האָט שוין גענוג טייער בעצאַהלט דערפאַר, וואָס זי האָט מיטגעהאָלפען דעם היטלעריסטישען רע־זשים צו זיגען און זיך איינצושטעלען, ווייל עס איז דאָך נישטאָ קיין ספק, (אַ חוץ אַלע אַנדערע וואָלמאַטען וועלכע ס'בריינגט פאַר דער דייטשער פרוי דער רעזשים פון די ווילדע ברואים, וואָס הערשען איצט איבער דייטשלאַנד), אַז צווישען די מיליאָנען פרויען, וועלכע זענען ביז איצט היסטעריש נאָכגעגאַנגען היטלערן, זענען פאַר־האַן זעהר ווייניג אַזעלכע, וואָס זאָלען ענטשפּרעכען דעם שיינקייטס אידעאַל פון די בלאָנדע האָר, בלויע אויגען, רונדיגע בריסטען און א. א. וו.

עס העלפען נישט קיין שום רעפּרעסיעס

מאַסען־פערשפּרייטונג פון אונלעגאַלע ליטעראַטור אין דייטשלאַנד

נישט קוקענדיג אויף די שרעקליכסטע רע־פּרעסיעס, פיהרען די מאַרקסיסטישע פּאַרטייען, די סאָציאַליסטען און קאָמוניסטען אַ לעבעדיגע טע־טיגקייט אין דייטשלאַנד. עס איז געשאַפען געוואָ־רען אַנ'אונלעגאַלער אַפּאַראַט, וועלכער אַרבייט אין מאַנכע ערטער מיט גרויס ענערגיע און פּרע־ציזקייט. די נאַציס האָבען פיל אַרבייט ביים בע־קעמפען די ברייט־פערצווייגטע פּראָפּאַגאַנדע פון די מאַרקסיסטען. ערשט די טעג איז מיטגעטיילט געוואָרען, אַז אויף די ריזיגע פאַבריקען פון סי־מענס'ן זענען פערשפּרייט געוואָרען צעהנדליגער טויזענדער סאָציאַליסטישע אויפרופען. און נישט קוקענדיג אויף די גרויסע אַרעסטען צווישען די אַרבייטער, זענען דיזעלבע און אַנדערע פלוג־בלעטלעך באַלד פערשפּרייט געוואָרען אויך אויף די פאַבריקען פון א. ע. ג., באָרזיג און אַנדערע. די געהיימע־פּאָליציי האָט דאַן גענומען כאַפּען און איינזעצען אַהן אונטערשייד יעדען אַרבייטער, וועל־כער האָט אַמאָל געהאַט אַ שייכות צו די סאָציאַ־ליסטען, אָבער אויך נאָך די מאַסען־אַרעסטען הערט מען נישט אויף צו פערשפּרייטען די אונלעגאַלע בלעטלעך.

עס זענען אויסגעהאַנגען געוואָרען מעלדונ־גען פון דער פּאָליציי, אַז פערשפּרייטער פון אונ־לעגאַלער ליטעראַטור וועלען איינגעזעצט ווערען אויף עטליכע יאָהר אין די קאָנצענטראַציאָנס־לאַגערען. עס זענען ליידער פאָרגעקומען מאַסען־אַרעסטען. אָבער דאָס האָט לחלוטין נישט געווירקט אויף די פערשפּרייטונג פון אונלעגאַלער ליטעראַטור קומט פאָר מיט דערזעלבער אינטענסיווקייט, ווי פריהער. אַז די נאַציס האָבען שוין איצט אַ שווערען ביסען מיט דער מאַרקסיסטישער פּראָפּאַגאַנדע — וועגען דעם זאָגט עדות אַ פערעפענטליכטער פּאָלי־צייאישער בעריכט:

אין „בערלינער בערזען־קוריער" איז אָפּגע־דרוקט אַ פּאָליצייאישער ראַפּאָרט וועגען דער טע־טיגקייט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי אין היט־לעריסטישען דייטשלאַנד.

באַלד ווי די היטלער־פּאַרטיי איז געקומען צו דער מאַכט, האָבען די קאָמוניסטען פערשטאַ־נען, אַז זיי וועלען געשטעלט ווערען אויסערן גע־זעץ. זיי האָבען דעריבער תיכף זיך איבעראָרגאַני־זירט אין אַ נישט לעגאַלער נעץ, וואָס זאָל זיי געבען די מעגליכקייט פאָרטצוזעצען זייער טעטיג־קייט: כדי איינצוהאַלטען די פערבינדונג צווישען די בעזונדערע סעקציעס, ווערט דערציילט אין ראַפּאָרט עקזיסטירט אַ גרויסע אָרגאַניזאַציע פון קורירערן. די קורירערן פיהרען זייערע בעציהונגען און האַל־טען אויף די קאָרעספּאָנדענץ איינער מיט דעם צווייטען נישט אין די אונלעגאַלע קוואַרטירען פון דער פּאַרטיי, נאָר אין גאַנץ עפענטליכע און פיל בעזוכטע לאָקאַלען. דאָס בעליבטע אָרט, וואו עס טרעפען זיך די מיטגלידער פון דער פּאַרטיי זענען די אויפנאַהמס־זאַלען פון די גרויסע שפּיטאָלען, אין די טעג און אין די שעה'ן, ווען עס ווערען צוגע־לאָזט פרעמדע מענשען צום בעזוך פון די קראַנקע. דער צושטראָם פון פּובליקום איז אַזוי גרויס, אַז די קורירערן קענען בלייבען דאָ אונבעמערקט און פיהרען צווישען זיך זייערע געשפּרעכען אָדער טיי־לען זיך מיט אונלעגאַלער קאָרעספּאָנדענץ.

פאַר די לעצטע דריי־וואָכען איז דער געהיי־מער פּאָליציי געלונגען צו אַרעסטירען הונדערט קורירערן פון די קאָמוניסטען:

איינע פון די וויכטיגסטע אויפגאַבען פון דער פּאַרטיי ביים איצטיגען מאָמענט איז די פראַגע וועגען דער רעאָרגאַניזירונג פון איהרע ליטעראַטור־דעפּאָ. אין איינעגע ערטער זענען די קאַדרען בעדייטענד פערקלענערט געוואָרען אין אַנדערע זענען זיי אינגאַנצען צושטערט דורך די אונאויפהערליכע אַרעסטען פון אַנגעזעהענע קאָמו־ניסטען. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָבען די קאָ־מוניסטען אויסגעאַרבייט צעהן געבאָטען פון אונלע־גאַלער אַרבייט. אָט די געבאָטען פיהרען זיי דורך אין לעבען און צוליב זיי ווערט געפיהרט אַ קאָלאָ־סאַלע פּראָפּאַגאַנדע. די הויפּט־אויפגאַבע פון דער פּראָפּאַגאַנדע איז צו שאַפען וואָס מעהר מיטגלי־דער, וועלכע זאָלען רעגעלער איינצאָהלען זייערע מיטגלידס בייטראָגען.

די פּאָליטישע פּאָליציי האָט ערשט נישט לאַנג פערהאַלטען אַ גרויסע פערזאַמלונג פון די פיהרענדע קרעפטען פון דער פּאַרטיי. צווישען די אַרעסטירטע האָט זיך געפונען אויך דער פיהרער פון „ראָטען פראָנט" אין בערלין אַלבערס. די געהיימע־פּאָליציי איז פריהער געוואויר געוואָרען, אַז די פערזאַמלונג דאַרף פאָרקומען אין וואַלד נעבען בוש. עטליכע פּאָליציי־אַגענטען, ווייסענדיג דעם פּאַראָל, זענען אַוועק אויף דער פערזאַמלונג און האָבען אַרעסטירט אַלע אָנטיילנעהמער.

איינע פון די אָנגענומענע פאָרמען פון קאָמוניסטישער אָרגאַניזאַציע איז דער אַזוי גערו־פענער „אַנגריפס־אַפּאַראַט". זיין ציל בעשטייט אין דעמאָראַליזירען די רייהען פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען. צווישען די שטורם־אָפּטיילונגען ווע־רען פערשפּרייט פּראָקלאַמאַציעס, וואָס עס איז איינגאַנצען נישט צו בעמערקען, אַז זיי שטאַמען פון קאָמוניסטישע קוועלען. אין די פּראָקלאַמאַציעס געפינט זיך אַ שאַרפע, אָבער דאָך פערשטעלטע קריטיק פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פיהרער און פון בעזונדערע שריט פון דער מאַכט. טייל־מאָל ענטהאַלטען די פּראָקלאַמאַציעס אויסגעטראַכטע בעריכטען, וועלכע זענען כלומרשט צוזאַמענגעשטעלט דורך די פיהרער פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען

ניַיער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניַיער פאלקסבלאט

דאָנערשטאָג 17 כה מנחם אב תרצ"ג

אויגוסט

זון-אויפגאַנג 4.81
זון-אונטערגאַנג 7.20

דערשאסען דעם פריזיער ביים ראזירען
טראַגישער פאַרפאַל אין פּעטריקאָוו

(2) אין פּיעטריקאָוו האָט פּאַסירט אַ שרעק-ליכער צופאַל:

צום פריזיער אויף קראַקאָווסקאַ 1, איז אַריינ-געקומען אַ גאַסט, אַ שכן פון דעמועלבען הויז זיך ראַזירען, שמועסענדיג מיטן סוביעקט, האָט זיך דער גאַסט פערטרויט, אז ער האָט ביי זיך אַ רעוואָלווער.

נאָכ'ן ראַזירען האָט דער סוביעקט געבעטען דעם גאַסט, ער זאָל איהם ווייזען דעם רעוואָלווער. אזוי ווי ער האָט אַרויסגענומען דעם רעוואָלווער, האָט ער נישט ווילענדיג אַ ציה-געטון פאַר'ן ציג-געל און דער רעוואָלווער האָט אויסגעשאָסען. די קויל האָט געטראָפען דעם 19-יעהריגען סוביעקט בויער אין האַרץ און איז געפאַלען אַ טויטער.

דער גאַסט לעאָן קראַכמאַלסקי איז אַרעס-טירט געוואָרען, מחמת ער האָט נישט געהאַט קיין ערלויבעניש אויף אַ רעוואָלווער.

גענומען דעם נדן און געטענה'ט חרטה אויפ'ן שידוך...
יצחק'ל האט נישט געוואלט געהען צו דער חופה, איז ער געגאנגען... אויף מילשא

(א) ישראל יצחק בערגמאַן, פון פּאָמאַרסקאַ 127, האָט אין דעצעמבער 1931 תנאים געשרי-בען מיט דעם פרל. מלכה ראָזענטאַל, טאָכטער פון אברהם ראָזענטאַל (גדאַנסקאַ 8). דער מחותן האָט דעם חתן געגעבען טויזענד דאָלאַר נדן נאָך פאַר דער חתונה, מיט דעם געלד האָט דער חתן-בחור זיך געמאַכט אַ פאַבריקעל אויף אַל. קאָש-טשושקי 10, און מיט אַ קורצער צייט שפּעטער האָט ער פערקויפט די מאַשינען מיט האַק און פּאַק, און צום סאַמע שפּיץ, האָט ער גאָר חרטה געטענה'ט אויפ'ן שידוך.

אז דער מחותן האָט געהערט אזעלכע קלאָרע דיבורים, האָט מען איהם א פּרעג-געטון:

– ר' יצחק'ל, און וואָס הערט זיך עפּעס מכח די טויזענד דאָלאַר?

– ווער מיר דאָלאַר און וואָס מיר נדן? – האָט דער יונגערמאַנטשיק געענטפערט – איך האָב מיר געבאָרגט, דאָס, יענץ, חרוסת וכרומה.

נעכטען איז דער העכט געשטאַנען פאַר'ן געריכט, און האָט אַריינגעכאַפּט א פסק אויף א יאָהר תפיסה.

—=)::(=—

א זקנה אראפגעווארפען זיך פון 2. שטאק
און דערהרג'עט געווארען

(א) אויף פּעטריקאָווער 63 האָט זיך נעכטען אָפּגעשפּילט פאָלגענדע טראַגעדיע:

פון איהר וואוינונג אויפ'ן צווייטען שטאָק, האָט זיך אַראָפּגעוואָרפען די 63-יעהריגע קלאַרא בוכאָוו. און איז אויפ'ן אָרט דערהרג'עט געוואָרען.

דער אַרויסגערופענער דאָקטאָר פון דער שטאָטישער גיכער הילף האָט בלויז פעסטגעשטעלט דעם טויט.

א גנבה ביי דער טראמוואי-סטאציע

(א) סטאַניסלאַוו סטאַנישעווסקי, אַ שוסטער פון פראַנציסקאַנער 34, האָט אָפּגעטראָגען אין אַ ווא-ליזע 25 פּאָר שיך.

אויפ'ן באַלוטער מאַרק האָט ער ביי דער טראַם-וויי-סטאַציע אַוועקגעשטעלט די וואַליזע און גע-וואַרט אויפ'ן טראַמוויי. ביני לביני האָט ער גאָר נישט באַמערקט ווי מען האָט איהם „אונטערגע-שלאָגען" די וואַליזע. ווען ער האָט דערזעהען אַז די וואַליזע פעהלט איהם, האָט ער געמאַכט אַ גע-וואַלד און פּאָליציי האָט דערויף פערהאַלטען אַ געוויסען שאַיע פרייכמאַן, וועלכען זי איז חושד אַז ער האָט צוגעגנבעט די וואַליזע און איהם אָפּגעפירט אין קאָמיסאַריאַט.

ארץ-ישראל-עקסקורסיע

צוליב די בעפאָרשטעהענדע ימים-טובים, אָרדענט איין די היגע ציוניסטישע אָרגאַני-זאַציע אַ טוריסטען-עקסקורסיע קיין ארץ-ישראל.

די עקסקורסיע פאָהרט אָב דעם 10-טען סעפּ-טעמבער דורך וויען, ווענעציע, מאַרסעל, אַלעקס-סאַנדריע.

צוגעגנבעט פון גאס א ראווער

(א) פאַר'ן הויז 21 אויף אַל. קאָשטשושקי, האָט קאַראָל מאַרכעוויטשינסקי געלאָזט שטיין זיין ראָווער און איז אַריין אין אַ אָרטיג געוועלב. ווען ער איז פון דאָרט אַרויס איז שוין זיין ראָווער נישט געווען.

די געליטענע האָט וועגען דער גנבה מודיע געווען דער פּאָליציי.

די פרייזען אויף רויהען באנוועל פאלען ווייטער

(אג) דעם 14-טען און 15-טען ד. ח. איז אויף דער ניו-יאָרקער באַנוועל בערזע ווידער נאָטירט געוואָרען אַ בעדייטענדע ירידה פון די פּרייזען אויף רויהע באַנוועל, וואָס האָט דערגרייכט ביז 35 פונקטען.

לויט דער מיינונג פון די היגע באַנוועל אַגענטען ערקלערט זיך דאָס מיט די זעהר גוטע הארוסקאַפּען אויפ'ן היי-יעהריגען באַנוועל שניט. צוליב דעם אָבער, וואָס רוזוועלט שטרעבט כסדר צו העכערען די פּרייזען, איז זעהר מעגליך, אז עס וועלען אויף דער בערזע נאָך פאָרקומען ענדע-רונגען. וואָס פאַר מיטלען רוזוועלט וועט אָנווענ-דען צו דעם צוועק איז נישט בעוואוסט, ביז איצט איז עס געווען דאָס וואַרפען דעם קורס פון דאָלאַר.

די סאנאציע אין דער לאדזער קאטאן-אינדוסטרי

(אג) אין הסכם מיטן בעשלוס פון זאַקען-קאַרטעל, האָבען אַלע פאַבריקען וואָס געהערען צום דאָזיגען קאַרטעל נעדאַרפט אָפּשטעלען אויף צוויי וואָכען די אַרבייט, אויסנוצענדיג די אַרביי-טער אורלויבען, אויף אַזאַ אופן וויל מען צופאַסען די פּראָדוקציע צום ווירקליכען געברויך און אויס-מיידען די אונגעזונדע קאָנקורענץ.

די קאָטאָן-פאַבריקען וועלען אָפּגעשטעלט ווערען נישט אַלע מיט אַמאָל: אַ טייל איז אָפּגע-שטעלט געוואָרען פון 31 יולי ביז צום 12-טען אויגוסט, דער צווייטער טייל פון דעם 14-טען ביזן 26-אויגוסט און דער דריטער פון 28-אויגוסט ביז דעם 9-טען סעפּטעמבער.

פון אורלויב

(א) נעכטען איז צוריקגעקומען פון אורלויב און ווידער איבערגענומען זיין אַמט דער דירעק-טאָר פון דער לאָדזער פּאָסט יאַן מיקולסקי.

(א) נעכטען איז צוריקגעקומען פון אורלויב און אויפסניי איבערגענומען זיין אַמט דער קרייז-אינספּעקטאָר וולאָדזשימיערוש וואָיטקעוויטש.

(א) נעכטען האָט אויפסניי איבערגענומען זיין אַמט, נאָכ'ן אורלויב, דער ריכטער פון שטאָ-טישען געריכט מיכאל פּאַוולאָווסקי.

ביז שבת קאן מען זיך נאך איינשרייבען
אין די שטאטישע פראפעסיאנעלע אווענד-שולען

(א) נעכטען האָט מען אָנגעהויבען איינשריי-בען שילער אין די שטאָטישע פּראָפעסיאָנעלע אָווענד-שולען.

דער לעצטער טערמין פון איינשרייבען איז בעשטימט געוואָרען ביז שבת, דעם 19 אויגוסט.

א פערברעכערישע מוטער

(א) אין דאָרף שראַדעק. האָט מען אויפ'ן פעלד, נאָכ'ן שניט, געפונען אַ טויט צופוילט קער-פּערל פון אַ ניי-געבוירען יונגעלע.

ווי די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, איז דאָס קערפּערל דאָרט געלעגען שוין עטליכע וואָכען.

פּאָליציי זוכט די פערברעכערישע מוטער.

פערלוירען ס'לעבען ביי דער ארבייט

(א) אין זייבערטס פאַבריק, סובאָלסקאַ 1, איז די אַרבייטערין יוזעפאַ מאַטשאָשטשיק, צוליב אַ פערזעהן פון איהר זייט, אַריינגעכאַפּט געוואָרען אין טראַנסמיסיע-פּאַס און איז שטאַרק צוקאָלעטשט געוואָרען, אַז די שטאָטישע פּאָגאָטאָוויע האָט די אומגליקליכע אָפּגעפיהרט אין אַ גסיסה-צושטאַנד אין שפּיטאָל.

א קינד ארונטערגעפאלען אונטער א דראשקע

(א) אויף דרעוונאָווסקאַ גאַס איז אַרונטער-געפאַלען אונטער אַ דראָשקע דער 8-יעהריגער זלמן שלאַמאָווסקי, וועלכער איז שווער-פערוואונדעט געוואָרען און די שטאָטישע פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

צוריקגעפאהרען פון דער דאטשע
און איבערגעפאהרען פון א לאסט-אויטא

(2) פון דער זומער-וואוינונג אין פּשיגלאָוו, איז געפאָהרען אַ וואָגען מיט זאַכען, וואָס געהער צו דער פאַמיליע מיטעלבערג. אויפן וואָגען האָט זיך געפונען די 14-יעהריגע שרה מיטעלבערג. פּלוצלינג האָט זיך דער וואָגען אַ בויג-געטון און דאָס מעדעל איז אַראָפּגעפאַלען פון וואָגען, און אַרונטערגעפאַלען אונטער אַ לאַסט-אויטאָ, וואָס איז גראָד אָנגעפאָהרען. דאָס מעדעל האָט בעקו-מען שווערע וואונדען אויפ'ן גאַנצען קערפּער, און איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

דער אויטאָ געהער צום לאָדזשער יובעליר קאָזלאָווסקי (פּיעטריקאָווער 3).

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייגאַכט דיזשורירען: מ. קאַצ-פּערקעוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקעוויטש (קאָ-פּערניקאַ 26), י. זונדעלעוויטש (פּיעטרקאָווער 25), סאָקאָלעוויטש און שאַם (פּשיאַזד 19), מ. ליפּיץ (פּיעטרקאָווער 193), ריכטער און לאַבאָרדאַ, (11 ליסטאָפּאַד 86).

די סעזאן-ארבייטער
פראטעסטירען געגען רעדוצירען דעם לוין

(2) ווי בעקאַנט האָט דער רעגירונגס-קאָמי-סאַר אינזש. וואָיעוואָדזקי אין דער פּאָריצער וואָך ערקלערט פאַר דער קאָמיסיע פון די סעזאָן-אַרביי-טער, אַז עס ווערט פערקלענערט דער לוין פאַר די סעזאָן-אַרבייטער פון 5 אויף 4 זל. א טאָג, און אויב די אַרבייטער וועלען נישט מסכים זיין, וועלען די אַרבייטען אויף די שטאָטישע פּלאַנטאַציעס מוזען אָפּגעשטעלט ווערען דעם 1. סעפּטעמבער, צוליב דעם, וואָס עס זענען נישט פערהאַן קיין מיטלען צו בעקומען נייע קרעדיטען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, זענען פאָרגע-קומען פערזאַמלונגען פון די סעזאָן-אַרבייטער-פער-באַנדען און עס איז בעשלאָסען געוואָרען נישט צו דערלאָזען צו דער לוין-רעדוקציע, ווייל די לוינען זענען שוין סיי-ווי-סיי קליין.

נעכטען איז א דעלעגאַציע פון דער צווישען-פעראיינס-קאָמיסיע געקומען אין מאַגיסטראַט און אָפּגעגעבען א פּראָטעסט-דעקלאַראַציע געגען פער-קלענערען די לוינען.

דער קאָמיסאַר אינזש. וואָיעוואָדזקי האָט נאָך וועגען דעם ענין נישט אָנגענומען קיין ענט-גילטיגע שטעלונג.

צוליב איין הוסט
זענען 3 גנבים אריינגעפאלען

(א) אין דער נאַכט פון 15-טען יולי ד. י. האָבען זיך די דריי גנבים סטעפאַן באַנק, טאַמאַ-שעווסקי און נתן וועלק, אַריינבעקומען אין דער וואוינונג פון איגנאַץ בלאַשטשיק אויף אָקאָפּאָווא 7. אין דער צייט ווען די שטוב-מענשען זענען גע-שמאַק בעשלאָפען, האָבען די „געסט" איינגעפּאַקט אַלץ, וואָס איז זיי געקומען אונטער דער האַנד.

צום גליק האָט איינער פון די גנבים, וועלק, זיך צעהוסט, און דער עולם האָט זיך אויפגעכאַפּט. צוויי זענען אַנטלאָפען און דעם היסער האָט מען געכאַפּט. דער לעצטער האָט אויסגעגעבען די צוויי מיטהעלפער, און נעכטען האָבען זיי אַלע דריי בע-קומען צו אַ יאָהר תפיסה יעדער.

דערשטיקט און דערטרינקען אן אייגען קינד
פערברעכערישע מוטער בעקומען 1 1/2 יאהר תפיסה

(א) דעם 20-טען מערץ ד. י. האָט מען אין אַ קלאָזעט אויף באַראַווא (מאַניא) 9 געפונען אַ ניי-געבוירען קינד. דאָס מיידעלכל איז געווען פער-שטאָפּט מיט אַ טאַשען-טיכעל. דערפון האָט מען באַרעכנט, אַז דאָס קינד איז פריהער געוואָרען דערשטיקט.

ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, איז די מו-טער פון דעם קינד אַנאַ פּאַסיצקאַ, אַ דינסט פון גראַדזקאַ 7.

נעכטען איז די פערברעכערישע מוטער פער-משפּט געוואָרען אויף 1½ יאָהר תפיסה.

יודיש טעאַטער „פילהארמאניע"
נאַרוטאָוויטשאַ 20, דיר.: ד. צעלמייסטער

מיכאלעסקא האט דעם לאדזער עולם גענומען מיט שטורם!

היינט, דאָנערשטאָג, 9 אָוונט—גרויסע פאלקס-פארשטעל. צו זעהר ביליגע פרייזן

גאַסטשפּילען פון דעם גרויסען אַמעריקאַנער יאַסט, דער שטאָלץ פון דער יודישער אָפּערעטע

מיכאל מיכאלעסקא

מיט דער פענאָמענ. פּרימאַדאָנע בעטי סימענאוו

אין דער גרויסער אויסערגעוו. אימפּאָזאַנטער אָפּערעטען-שלאָגער אין 3 אַקטען, (6 בילדער), 30 נומערן געזאַנג און טענץ, רעקאָרד-שלאָגערס איינס-ביי-איינס

דער לעצטער טאנץ

אין דער אָפּערעטע „דער לעצטער טאַנץ" נעמען אָנטייל איבער 50 פּערזאָן, אַ טעמפּאָ-צוזאַ-מענשפּיל פון די בעסטע יודישע אַרטיסטען אין פּוילען. אַ פערגרעסערטער כאָר, באַלעט-אָרקעסטער. דער סך-הכל: דאָס שענסטע פון שענסטען, דאָס בעסטע פון בעסטען, אַזאַ פאָר-שטעלונג האָט מען נאָך אין לאָדז נישט געזעהען. :—: קומט און איבערצייגט אייך!

פריי-קאַרטען און הנחה-בילעטען נישט גילטיג.

דורך היטלער'ן האָט אַ לאָדזער יודישער פרוי צוריק־בעקומען איהר טאָכטער

נאָכדעם ווי זי איז געהאַט געווען 20 יאָהר פערשוואונדען

אויף אַ העכסט־סענסאַציאָנעלען אופן האָבען זיך מאַמע און טאָכטער ווידער צוזאַמענגעטראָפען

(אַ"ג) מיט אַנ'ערך 20 יאָהר צוריק, האָט זיך אין לאָדז געקאָכט מיט אַ סענסאַציאָנעלע געשיכטע פון אַ פערשוואונדענעם יודיש קינד, וואָס איז פערשוואונדען געוואָרען אויף אַ געהיימניספולען אופן.

געווען איז עס אין מאַי 1913, האָט די פרוי ר'ינוטשע כ"ץ (פרוי פון אַ בעזיצער פון אַ לנין־וועבעריי) שפּאַצירט מיט איהר איין־יעהריג קינד, אַ מיידעלע, אויף דער פּראָמענאַדע (אַל. קאָשטשושקי), דאָס קינד האָט זי געפיהרט אין אַ קינדער־וועגעלע, וועלענדיג דאָס קינד פערהיטען פון דער זון, האָט זי ס'וועגעלע אַוועקגעשטעלט אונטער אַ בוים, און אַליין האָט זי זיך אַוועקגעזעצט אויף אַ באַנק לייענען אַ צייטונג.

ווי איבעראַשט איז פרוי ר. געוואָרען, ווען זי האָט זיך אומגעקוקט און דאָס קינד אין וועגעלע נישט געזעהן. זי האָט גענומען שרייען, רופען הילף, ס'איז אָנגעקומען פּאָליציי, די פּראָמענאַדע איז געוואָרען שוואַרץ פון מענשען. ס'איז אויך אָנגעקומען דער מאַן, וועלכער איז, הערענדיג די בשורה געפאַלען אין חלשות.

די גאַנצע געהיים־פּאָליציי איז דאַן געשטעלט געוואָרען אויף די פיס. טאַטע־מאַמע האָבען איינגעלעגט וועלטען, מ'איז געפאָהרען צו גוטע יודען, ס'איז אַוועק איין חודש און נאָך אַ חודש, און פון קינד איז קיין זכר נישט געווען. די מוטער האָט זיך די אויגען אויסגעוויינט און דער סוף איז געווען, אַז די עלטערען האָבען זיך מיט דער צייט איינגעגעבען מיאש־געווען אין דעם פערשוואונדענעם קינד. זיי זענען געווען זיכער, אַז דאָס קינד האָבען צוגעגנב'עט ציגיינער.

מיט צוויי וואָכען צוריק, איז די פרוי ר. צוזאַמען מיט איהרע צוויי טעכטער געפאָהרען קיין טשעכאָטשינעק, מיט עטליכע טעג צוריק, ווען די מוטער מיט די טעכטער זענען געווען אויף דער פּליאַזשע, האָבען די טעכטער בעמערקט, ווי די מוטער איז פּלוצלינג בלאַס־געוואָרען און גענומען ציטערען. און נאָך אַ זאַך האָבען די טעכטער בעמערקט: די מוטער קוקט מיט גרויס אויפמערקזאַמקייט אויף אַ יונגע, שעהנע, בלאָנדע פרוי, וועלכע געפינט זיך אין דער געזעלשאַפט פון אַ יונגערמאַן. נאָך עטליכע מינוט זיך איינקוקען אין דער יונגער פרויס אויגען, האָט פרוי ר. געמאַכט אַ געוואַלד: — ד—ב—ו—ר—ה'לע! — און איז אַוועקגעפאַלען אין חלשות.

אַלע, וואָס האָבען זיך געפונען אויף דער פּליאַזשע, האָבען גענומען ראַטעווען די פרוי, צווישען די וואָס האָבען זי געראַטעוועט, האָט זיך אויך געפונען די שעהנע יונגע פרוי.

ווען מ'האָט זי אָפּגעמונטערט, האָט די פרוי ר. גענומען די יונגע בלאָנדינקע אויפ'ן פאַרהער, און ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, האָט פרוי ר. קיין טעות נישט געהאַט — דאָס איז טאַקע געווען דאָס פערשוואונדענע קינד, וואָס איז מיט 20 יאָהר צוריק פערשוואונדען געוואָרען אויף אַ געהיימניספולען אופן.

דערקענט האָט זי די מוטער צוליב אַ צופאַל: דאָס פערשוואונדענע קינד האָט געהאַט אַ שוואַרצען געוויקס (אַ „מיזעל") אויף דער פּליצע און אַזאַ „מיזעל" האָט טאַקע די יונגע שעהנע פרוי געהאַט אויף דעמזעלבען אָרט, צוקוקענדיג זיך נעהנטער האָט זי נאָך בעמערקט, אַז זי האָט 6 פינגער אויף דער רעכטער האַנד און דאָס האָט זי בעוויזען איהר אַריינצוקוקען אין די אויגען, און אַזוי אַרום צו דערקענען איהר פערשוואונדענע קינד.

די יונגע שעהנע פרוי, צוזאַמען מיט'ן יונגען מאַן האָבען שוין די מוטער נישט אָפּגעטרעטען. די געפונענע טאָכטער האָט די מוטער געקושט און געהאַלזט און דערצעהלט אַז זי איז דערצויגען געוואָרען ביי אַ קריסטין אין אַ שטעטעל אין דייטש אויבערשלעזיען, זי איז דערצויגען געוואָרען אַלס פרומע קריסטין, דער צופאַל האָט געוואָלט, אַז זי זאָל זיך פערליבען אין אַ יודישען יונגענמאַן פון פּוילען. די גאַנצע צייט האָבען זיי געלעבט גליקליך און צופרידען, נאָר לעצטענס צוליב די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד, האָבען זיי בעשלאָסען צו פערלאָזען דייטשלאַנד און צו פאָהרען קיין פּוילען, אין איהר מאַן'ס היימלאַנד. איהר מאַן איז אַנ'אינזשעניער און האָפט אין פּוילען צו בעקומען בעשעפטיגונג. אַז זי איז אַ יודיש־קינד האָט זי נישט געוואוסט, זי האָט נאָר געוואוסט אַז איהר דערציהערין איז נישט איהר מוטער.

איצט איז די גאַנצע משפחה, די מוטער מיט איהרע דריי טעכטער און איידעם, צוריק געקומען קיין לאָדז און אין דער פאַמיליע ר. איז ששון ושמחה.

דער באָיקאָט־קאַמף
מיט'ן היטלעריסטישען דייטשלאַנד

מיר דערהאַלטען פונ'ם קאָמיטעט פאַר'ן אַנטי־היטלעריסטישען ווירטשאַפטליכען קאַמף אין לאָדז (וואָלטשאַנסקאַ 37) פאָלגענדען קאָמוניקאַט:

פאַראויסזעהענדיג אַ פולשטענדיגע מפּלה אויפ'ן עקאָנאָמישען געביט, מאַכט די היטלערישע רעגירונג פערצווייפעלטע אָנשטרענגונגען כדי צו אַגיטירען די אויסלענדישע ווירטשאַפטליכע ספערען צו נעהמען אַנטייל אין דער הייאָהריגער לייפּציגער הערבסט־מעסע.

נור מ'קאָן אורטיילען פון די אויסלענדישע פּרעסע־שטימען איז די פעראינטערעסירונג פאַר דער לייפּציגער מעסע אַ מינימאַלע.

וואָס איז שייך צו פּוילען און ספּעציעל צו לאָדז, לאָזט זיך דאָ נישט בעמערקען קיין שום חשק צו בעזוכען די דערמאָהנטע מעסע.

אַמקלאָרסטען האָט זיך צו דער דאָזיגער היטלעריסטישער אימפּרעזע בעצויגען די פּוטער־סעקציע ביים צענטראַלען סוחרים־פעראיין (פּעטריקאָווער 10) וועלכע האָט אָנגענומען אַן איינשטימיגען בעשלוס „ווייטער צו באָיקאָטירען אַלע מינים דייטשע סחורות און פאַראַנשטאַלטונגען און דערמיט אויך דעם לייפּציגער יריד, אַזוי לאַנג ביז די היטלעריסטישע רעגירונג וועט נישט אויפהערען די רדיפות אויף איהרע יודישע בירגער און זי וועט זיי נישט אומקעהרען זייערע פּאָליטישע, בירגערליכע און עקאָנאָמישע רעכט אין'ם גאַנצען פערנעהם.

דער קאָמיטעט דערהאַלט כסדר אָנפראַגען פון אויסלענדישע (מעהרסטענטיילס פון פראַנצויזישע און בעלגישע) ווירטשאַפטליכע אינסטיטוציעס וועגען עמפּפעהלען זיי קוואַליפיצירטע פערטרעטער פון פערשידענע בראַנזשעס אויף לאָדז.

אין שייכות דערמיט האָט זיך דער קאָמיטעט געווענדעט צו די היגע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס מיט אַנ'אויפרוף איהם פאָרצולעגען פּאַסענדע קאַנדידאַטען.

דאָס סעקרעטאַריאַט פונ'ם קאָמיטעט דעריילט אויסקונפט אין די ביוראָ־שעה'ן.

דער קאָמיטעט איז צוגעטרעטען צו בעאַרבייטען אַנ'אויספיהרליכען דין וחשבון פון דער טעטיגקייט פון די לאָדזער דעלעגאַטען אויפ'ן אַמסטערדאַמער צוזאַמענפאָהר פון די פאַרשטעהער פון די באָיקאָט־קאָמיטעטען אין פערשידענע לענדער. דער בעריכט וועט ווערען אין די נאָהענטסטע טעג פערעפענטליכט.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און געשלעכטס־קראַנקהייטען, מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—1 בייטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע — [illegible]־פּרייזען.

Dr. med. **H. LUBICZ**
ספּעציאַליסט פאַר ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקה[ייטען]
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאַנאַ 7, טעל. 141-32.
עהמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 5—8 אָוונט, זונטאָג פון 9—11 בייטאָג.

אויסערגעוועהנליכע טעלעגראַמע!
דאָס הויפּט־געווינס פון דער IV־טער קלאַס
250.000 זל. אויף נומער **35538**
איז געפאַלען אין נעכטיגען טאָג אין אונזער קאָלעקטור!
ב. ווינבערג
פּיעטריקאָווער 42
פּיעטריקאָווער 163
פּיעטריקאָווער 317
מיר עמפּפעהלען אונזערע גליקליכע לאָזען צו דער קומענדער 5-טער קלאַס.
אין די לעצטע ציהונגען זענען ביי אונז געפאַלען פאָלגענדע געווינסען:
250.000 זל. אויף נומער 35538, 50.000 זל. נומער 115887, 100.000 זל. נומער 89650
20.000 זל. אויף נומער 142884 און אַ סך, אַ סך אַנדערע.

ביליגער אויספלוג קיין טשעכאָטשינעק

פרייטאָג און שבת 12.57 בייטאָג, געהט אַ [illegible] טשעכאָטשינעק. די פּלעצער זענען רעזערווירט. צוריקפאָהר פון טשעכאָטשינעק זונטאָג 6.30 אָוונט.

פרייז אין ביידע זייטען 13.10 זל. אין איין זייט — 7.40. בילעטען אין וואַגאָן־לי־קוק, פּעטריקאָווער 64.

הנחה־רייזעס אין די קור־ערטער

די היגע אָפּטיילונג פון וואַגאָן־לי־קוק אָרגאַניזירט אין משך פון די לויפענדע וואָך פאָלגענדע הנחה־רייזעס:

קיין קריניץ אָפּפאָהר זונטאָג דעם 20סטען ד.ח. 9.40 אָוונט פון פאַבריקס באַהן־הויף, מיט אַ דירעקטען צוג און נומערירטע פּלעצער, די רייזע בעטרעפט 3־טע קלאַס 22.80 זל. 2־טע קלאַס — 34.20 זל.

קיין טרוסקאַוויעץ אָפּפאָהר זונטאָג ד. 20טען ד.ח. 8.08 אָוונט, פון קאַלישער באַהן, מיט אַ דירעקטען צוג, רעזערווירטע פּלעצער, די רייזע בעטרעפט 3־טע קלאַס 26.90 זל. 2־טע קלאַס — 38.10 זלאָטעס.

בילעטען קען מען בעקומען אין רייזע־ביוראָ פון „וואַגאָן־לי־קוק" פּעטריקאָווער 64 פון 9 פריה ביז האַלב 2 מיטאָג און פון 3 ביז 8 אָוונט.

אויספלוגען קיין אויסלאַנד און פינלאַנד אָהן פּעסער און וויזעס

וואַגאָן־לי־קוק צוזאַמען מיט דער פּוילישער שיף־געזעלשאַפט אָרגאַניזירען 2 אויספלוגען קיין עסטלאַנד און פינלאַנד — אין ענדע אויגוסט און אָנהויב סעפּטעמבער וואָס דאָס איז אין די שענסטע צייט אין די לענדער.

דער ערשטער אויספלוג זעהט פאָר דאָס אָפּפאָהרען פון דאַנציג דעם 26־טען אויגוסט און צוריק דעם 4־טען סעפּטעמבער.

אין אַלגעמיין וועט דער אויספלוג דויערען 10 טעג. דער צווייטער אויספלוג וועט פאָרקומען אין די טעג פון 9־טען — 18־טען סעפּטעמבער.

דער פּרייז פון אַזאַ אויספלוג מיט'ן גאַנצען אויפענטהאַלט בעטרעפט 330 זל. איינשרייבונגען ביז שבת 19 אויגוסט ווי אויך אַלע אינפאָרמאַציעס ערטיילט וואַגאָן־לי־קוק, פּעטריקאָווער 64.

אויטאָבוס־קאַטאַסטראָפע
איניגע פערוואונדעטע פּאַסאַזשירען

(א) אויפ'ן שאָסיי צווישען אַלעקסאַנדער און פּאַרעמביץ האָט זיך אַ פּאַסאַזשיר־אויטאָבוס צוזאַמענגעשטויסען מיט אַ פּויערישער פוהר.

אין רעזולטאַט האָט זיך דער אויטאָבוס איבערגעקעהרט און די פּאַסאַזשירען: פעליקס פּטאַשאַנסקי, יאַן וורובלעווסקי, און סטאַניסלאַוו פּישטשיק זענען פערוואונדעט געוואָרען. דער אויטאָבוס איז אויך בעשעדיגט געוואָרען.

די פּאָליציי האָט צוגעצויגען דעם שאָפער צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

היינט פאָלקס־פאָרשטעלונג מיט מיכאַל מיכאַלעסקאָ און בעטי סימענאָוו אין „פילהאַרמאָניע"

היינט, דאָנערשטאָג, 9 אָוונט, כדי צו געבען די מעגליכקייט די ברייטע מאַסען צו בעזוכען די פאָרשטעלונג פון קינסטלער מיכאַל מיכאַלעסקאָ און די זינגערין בעטי סימענאָוו אין דעם גרויסע אָפּערעטען־שלאַגער „דער לעצטער טאַנץ" זענען ד[י] פּרייזען זעהר ביליגע.

ציהונג פון דער מלוכה־לאָטעריע
4־טע קלאַס — 5־טער טאָג

250,000 zł. Nr. 35538
100,000 zł. 107462
50,000 zł. Nr. 102236.
20,000 zł. Nr. 127530.
10,000 zł. Nr. 100281.
5,000 zł. Nr. 144482

Po 2,000 zł na N-ry 25823 37283 47009 48701 96365+ 101765 105055 121083

Po 1,000 zł. na N-ry 42811 48686+ 48705 62195 71551 75416 80036 89565 96433 131323 136500 149297

Po 500 zł. na N-ry 32672 41949 61990 62298 79774

Po 400 zł. na N-ry 1765 7381 7673 12781 15390 18369 21598+ 23466 26555 32345 32421+ 41910 440104+ 47416 49396+ 58421 58593 70212 74089 76711 116552 118195 118245+ 118499 119833 123037 134619 139098 145204+ 147061.

Po 300 zł. na N-ry 6469+ 7359 8297 9189 17093 22197 22773 25233+ 27138 27735 29464 29619 29650+ 39804 40897 41115 42245 42891+ 45417 55336 55536 47406 48247 51767 52147 52595 53724 54734 54911 57295 57324 58423 58619 62350 63874 68678 69198 74111 7474 77472 80349 86460 87847 91340+ 92213 96892 102726 102739 103304+ 104160 108632 109698 110696 110819 115437 124858 125947 127155 127517 128037 129511 131579 132815+ 139394 139448 140245 140897 142820+ 147070 148668 149 645 151999 153217

Po 250 zł. na N-ry:
89 203 303+ 553 638 85 848 1149 231 619 71+
92 2060 425 754 67 844 50+ 3033 234 56 79 828
4121 64 71 243 47 452+ 640 933 5175 512 615
780 834+ 930 6074 199 229 457 91 571+ 874
7133 469+ 566 668 961 98 8133 234 79 353 456
710 828 54 9034 211 600 831 87 965 77 10076+
448 507 62+ 83 652 77 780 815+ 35 68 971
11092 225 423 73 504+ 966 12095 504 717 840
13026 202 581 739+ 14445 539 60 15003 382 475
591+ 607 45 719 805 35+ 59 99 16086 445+
98 546 69 629+ 846 17073 155+ 287 305+ 32
72 474 824 922 37 18188 327 454 536 607 836
909 19184 301+ 4998 615 33 835 41 43 73 20178
362 620 33 38 746 60 896 931 73 21042 450 696
759+ 80 904 30 22008 112 262 345 561 711 879
23164 321 672 859 78 24058 374 92 789 923 25360
494 632 723 97 923 261103 261 447 500 9 753 985
88 27133 332 89 805 65 989+ 28165 73 281928
29161 404 43 591+ 843 62 919 30159 459 31120
30 37 233 429 590 681 766 973 32130 61 355 568
662 875 936 33030 83 109 82 389 478 600 55 754
95 898 34135+ 267 372 683 921 41 82 35015+
122 32 37 334 407 673 85 36082 106 281 82 414
66 787 855 37188 99 281 418 54 77+ 527 753.
38103 88 212 633 47 916 39008 314 540 747+
820 40131 324 590 694 41391 460+ 543 688 721
814+ 928 42000+ 93 357 495 912 43071+ 451+
97 511 791 44016 45 124 205 66+ 91 805 45009
33 89 157+ 977 46103 235 373 430 43 501 43 96
783 847 94 908 78 47074 93+ 170 72 321 417
505+ 10 60 728 819 96 954 48101 44 210 310 21
70 599 603 28 29 735+ 97 814 900 38 49107 319
46 544 609 917 80 50019 49 194 333 436+ 52
508 50 600 51 725 51081+ 200+ 60 76 491 736
876 52026 28 153 335 73 98 408 715 892 945 53078
237 552 668 777 860 54090 425 68 672 82 829 39
43 55032 546 664 857 56031 55 57+ 89 108 263
304 72 471 610 831+ 907+ 49 57120 438 640
964 58122 233 315 438 913 59334 533 39 670+
80 820 6022 426 604 44 61048 77+ 174 267 802
900 62024 40 164 211 630 55 701 839 990 63598
903 83 64100 12 66 628 846 67 65038 66044 55+
240 383 524 67036 51 53 409 68 502 18 29 47
705+ 68251 493 530 733 893 69065 98 259 394+
476 552 711 65 909 70203 301+ 80 452 93 579
621 46 812 71291 504+ 704 893 940 72080 128
356 92 434 35 577 882+ 909 73032 133 430 74118
254 402 787 75119 64 220 521 790 823+ 923 60.
76076 144 370 75 973 77 257 620 45 78091 362
81473 686+ 782 93+ 932 79224 49 359 439 794
821 50 97 80228 458 713 81073 122+ 45 70 305
71 81 932 82185+ 405 505 676 84 719 92 844
717 92 844 83060 220+ 26+ 394+ 818 84560
92 710 27 810 85224 318 60 543 901 39 54 86253
67 382 425 558+ 767+ 818 87100 16 291 377 514
738 970 88249 542 69+ 676 740 934 89002 39 58
101 227+ 493 626 38 840 90234 76+ 78 816 917
91120 237 99 411 54 577 605 15 824 67 965 92284
326 29 44+ 461 555 60 995 93169 332 525 628
59 730 44 863 998 94115 58 98 556 634 917 24
95008 85 98 379 643 964 96315 550 80 750 804
76 97306+ 14+ 432+ 94 683 712 88 924 44
98021 126 205 76 356 456 725 94 864 81 88 99118
275 325 64+ 551 616 759 876+ 98+ 100019 177
203 54 325+ 504 58 832 58 956 101355 66 459
102317 547 600 38+ 103426 34 91 953 104149
70+ 200 92 459 731 805 939 42 95 105248 853
79 935 70 106281 428 609 735 811 936 107267
381 496+ 778 851 75 108106+ 572 644+ 67 727
821 975 109135 204 64 489 542 674 91 739 63 804
913 36 110087 102 11 307 26 407 566 612 14+
858 111210 656 780 895 936+ 39 112222 863 959
113028 234 305+ 10 34 686 713 950.
114553 600 917+ 86 115445 700 913 33 116025
61 331+ 435 517 759 821 22 97+ 117396 528 83
961 118213+ 30 439 842 119122 208 412+ 13 28
29 836+ 62 951 120232 600 9 24 48 722 930 79
121003 337 709 14 122073 206 98 454 95 526 649
832 918 123046 85 160 82 567 605 124037+ 193
255 588 600 702 65 125041 117+ 295 376+ 987
126236 532 47 652 885 923 25 45 82+ 127066 82
101 32 257 375 417 585+ 623 770 90+ 128000
289 492 505 629 63 740 821 84 982 86+ 129003
109 746 909 30 130573 77 602 797 922 131021 38
48 285+ 370 83 491 670 89 705 806 945 132027
342 412 36 697 133063 65 173 74 86 282 442 99
869 908 31 134118 252 477 626 902 135008 35 623
760 904 136004 40 302 8 475 137096 395 428 99
535 902 23+ 74 138105 13 239 58 577 708 893
136368 542 692+ 760 891 921 140058 442 579
663 944 81+ 141138 362+ 405 142076 91 103
292+ 93 308 519 61 607 81 866 143086 2252 360
409 521+ 625 711 95 804 144111 97 238 145 318
434+ 502 6 70 683 781 146170 264 301 6+ 478
81-7 23 147236 413 549+ 74 651 148196 488 551
60+ 638 778 960 77 149241 74 312 45 573 666+
811 29 84+ 150187 228+ 52 505 889 151163 211
536 96 759+ 152264 461 722 80 153076+ 162
414 547 62 747 73 82 828 71 72 902 154289 530
57 631 803.

Na numery oznaczone + padły premje, wysokość których ustalona będzie w ostatnim dniu ciągnienia 4-ej klasy.

צוזאַמענפאָהר פון „בית-יעקב“ אין לובלין

ווי אַזוי די קראָקעווערין פרוי שענירער האָט פערטריבען הונדערטער מאַנספערשוינען פון זאַל

זונטאָג איז אין לובלין פאָרגעקומען דער צוזאַמענפאָהר פון די „בית יעקב“-שולען אין דער גאַנצער וואָיעוואודזטווע. דער צוזאַמענפאָהר האָט פאָרגעזען, אַז אין דער לובלינער געגענד זענען פערהאַן צעהנדליגער בית-יעקב שולען. אין כמעט יעדען שטעטעל איז פערהאַן אַזאַ שול.

צום צוזאַמענפאָהר זענען געקומען 86 דעלעגאַטען שוין צוזאַמען מיט די לעהרערינס פון 29 שטעט.

פאַרמיטאָג איז פאָרגעקומען אַ געשלאָסענע בעראַטונג פון די דעלעגאַטען, דערנאָך איז פאָרגעקומען דער צוזאַמען פון 12 בית-יעקב לעהרערינס פון די אַרומיגע שטעטלעך.

אין אָוונט איז אין זאַל פון דער מוזיק-געזעלשאַפט געעפענט געוואָרען די פייערליכע אַקאַדעמיע.

געעפענט די קאָנפערענץ האָט מיט אַ קורצער רעדע דער פרעזעס פון דער לובלינער „בית-יעקב“ פרנס מינצבערג, וועלכער האָט בעגריסט די דעלעגאַטען, געסט און פאַרשטעהער פון דער בית-יעקב צענטראַלע.

דערנאָך זענען געהאַלטען געוואָרען עטליכע בעגריסונגס-רעדעס. אויך אַ שריפטליכע בעגריסונג פון לובלינער רב און נאָמען פון ישיבת חכמי לובלין.

אין די בעגריסונגס-רעדעס איז אונטערגעשטראָכען געוואָרען דער קאַמף, וואָס דאַרף געפיהרט ווערען, בכדי צו דערלאָזען, אַז דאָס יודישע קינד זאָל אַרויסגעריסען ווערען פון דער יודישער סביבה און דערטרינקען ווערען אין ים פון אַסימילאַציע. בעזונדערס הויך האָבען געקלינגען די טענער פון די לובלינער רעדנער, וועלכע האָבען קריטיקירט די יודישע אָרטאָדאָקסען אין לובלין, בעשולדיגט זיי אין צוועקגעבען די טעכטער אין פרעמדע שולען. די פּראָווינצער דעלעגאַטען האָבען נישט געקענט פערשטעהן, ווי אַזוי אין אַזאַ גרויסע אָרטאָדאָקסישע שטאָט, ווי לובלין, זאָל די בית-יעקב-שול נישט האָבען מעהר ווי 100 קינדער. דערצו האָט נאָך דער פאָרזיצער פון בית-יעקב פרנס מינצבערג ערקלערט, אַז דער גרעסטער טייל מיידלעך פון דער בית-יעקב שול זענען דוקא נישט פון קיין אָרטאָדאָקסישע היימען. טאָ וואו זענען די אָרטאָדאָקסישע טעכטער?

דער דירעקטאָר פון בית-יעקב סעמינאַר אין קראָקא ה׳ אָרלעאַן, האָט אין אַ רעפעראַט ענטוויקעלט דעם מהות פון בית-יעקב און בריי טער זיך אָפּגעשטעלט ווענען דער ראָל און בעדייטונג פון דער ערציהונגס-פראַגע אויף דער יודישער גאַס.

פון אונזער קארעספאנדענט

נאָך איהם האָט גערופט בעקומען אַ וואָרט די בית-יעקב טהוערין פון קראָקא, פרוי שרה שענירער. דער פאָרזיצענדער ה׳ מינצבערג ערקלערט, אַז פרוי שענירער וויל נישט רעדען פאַר מאַנספערשוינען, דאָך איז איהם געלונגען איבערצייגען איהר, אַז אין די אינטערעסען פון בית-יעקב שול ליגט, אַז זי זאָל יאָ רעדען פאַר מענער און דעריבער איז זי גרייט צו ברענגען אַ קרבן און וועט רעדען.

דער גאַנצער מאַנסבילשער פּרעזידיום צוזאַמען מיט די בעגריסונגס-רעדנער פערלאָזען די עסטראַדע און עס ווערט געמאַכט פלאַץ פאַר פרוי שענירער.

באַלד אָבער ווייזט זיך אַרויס, אַז די קראָקאָווער בית-יעקב-פרוי איז אַבסאָלוט קאָנסעקווענטער, ווי די לובלינער בית-יעקב-מאַנסבילען און אויב קול באשה ערוה... וויל זי טאַקע נישט, אַז מאַנספערשוינען זאָלען דורך איהר קומען צו אַ חטא.

און דעריבער האָט דערוועלבער פרנס מינצבערג אויפסניי געמוזט אַרויפקומען אויף דער ביהנע און הייסען די מאַנספערשוינען זיך מטריח זיין אויף הינטען און די פרויען זאָלען פון באַלקאָן און פון די הינטערשטע רייהען פערנעהמען די ערשטע רייהען אין זאַל.

ביי די פרויען האָט דאָס אַרויסגערופען אַ שטאַרקע צופרידענהייט.

האָט זיך אָנגעהויבען אַן איבערוואַנדערונג אין זאַל, פון אויבען אַראָפּ, פון פאַרענט אויף הינטען און פון הינטען אויף פאַרענט. בעת דער דאָזיגער איבערוואַנדערונג האָבען אַ טייל אָרטאָדאָקסישע יודען און די תלמודים פון דער ישיבה זיך אינגאַנצען אָפּגעטראָגען פון זאַל.

ווען דער זאַל האָט זיך שוין געהאַט בערוהיגט און צוריק איינגעזעצט, האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די קראָקאָווערין איז לחלוטין נישט אַזאַ אָפּאָרטוניסטקע ווי איהרע לובלינער פאַרטנערען, אַז זי געהט נישט איין אויף קיין קאָמפּראָמיסען. טאָר מען נישט... טאָר מען טאַקע נישט! טאָ זאָלען די מאַנספערשוינען זיך מטריח זיין און אַלע ווי איינער פערלאָזען, עס זיל, אַפילו פון הינטען זאָלען זיי נישט זיצען.

נישט האָבענדיג קיין ברירה האָבען זיך די מאַנספערשוינען אָנגעהויבען אַרויסטראָגען אין די זייטיגע צימערען. האָט מען דער פרוי שענירער מודיע געווען, אַז ס׳איז נישטאָ שוין אין זאַל קיין מאַנסבילשער פוס, ערשט דאַמאָלס האָט אַ בעזונדער פרויען-פרעזידיום פערנומען די ביהנע און די קראָקאָווערין איז אַרויף אויף דער טריבונע אונטער שטורמישע אַפּלאָדיסמענטען פון די פרויען, וועלכע האָבען אַזוי אַרום גראַטולירט צום נצחון, וואָס זי האָט אָפּגעהאַלטען, פערטרייבענדיג די מאַנספערשוינען פון זאַל.

דאָס אַלץ איז נאָך נישט געווען גענוג, פרוי שענירער האָט אויף דער ביהנע דערזעהען אַז אין אַלע זייטיגע טיהרען שטעהען די מאַנספערשוינען און קוקען אַריין אין זאַל, האָט זי אַליין זיך צו זיי געווענדעט מיט אַ לשון:

.. פאַרוואָס זאָל מיט אונזערע מענשען אַזוי נישט מעגליך זיין אויסצוקומען!.. אַז מ׳זאָגט אייך... נישט, ווילט איהר דוקא און דוקא!..

עס איז אָבער מיט די מאַנספערשוינען נישט מעגליך געווען דורכצוקומען. טאַקע דערפאַר, ווייל מען האָט זיי געזאָגט... נישט האָבען זיי, ווי ווילדע שטיגער, זיך געריסען אויף דוקא און אַ טייל פון זיי איז פערבליבען אין די ווינקלען פון זאַל.

נאָך עטליכע איינלייטונגס-ווערטער פון דער פרוי בלונדיד האָט פרוי שענירער אָנגעהויבען איהר רעפעראַט וועגען דער בית-יעקב-בעוועגונג, איהר רעפעראַט איז געווען אַ זאַכליכער און דער עיקר... אַ קורצער, בסך-הכל 20 מינוט, גלייך ווי זי וואָלט דערמיט געוואָלט בעווייזען, אַז די מעשה מיט די ביין מאָס רייך פאַר די ווייבער איז נישט אינגאַנצען אמת.

מ. נ.

—=:§:=—

די וועלט-קאָנפערענץ פון „ברית עברית עולמית“

פראַג. (יט״א) די וועלט-קאָנפערענץ פון ברית-עברית עולמי וועט געעפענט ווערען דאָנערשטאָג, דעם 17-טען ה. ח. אין סלאָוואַקאָנסקי-זאַל אין קאָנגרעס-בנין.

אין דער קאָנפערענץ וועלען זיך בעטייליגען דעלעגאַטען פון אַלע לענדער, אין וועלכע עס זענען טעטיג די תרבות-געזעלשאַפטען און אָפּטיילונגען פון ברית״.

לויטן סדר-היום פון דער קאָנפערענץ, וועלכע וועט דויערען ביז דעם 21-טען ה. ח., וועלען צוו. אַנד. געהאַלטען ווערען פאָרטראַגען וועגען ערשטען העברעאישען וועלט-קאָנגרעס, וועגען די פאָדערונגען צום ציוניסטישען קאָנגרעס און אַנדערע.

עס וועט אויך פאָרקומען אַ פייערליכע פערזאַמלונג, אין וועלכער עס וועלען זיך בעטייליגען די פיהרער פון דער העברעאישער קולטור-בעוועגונג און פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

געפערליכע אַנטיסעמיטישע סימפּטאָמען ביי דער עסטרייכישער רעגירונג

ווין (י.ט.אַ.) אין דער לעצטער צייט האָבען זיך פערמעהרט די סימפּטאָמען פון אַ שטאַרקע אַנטיסעמיטישער ווענדונג אין דעם אינערליך פּאָליטישען קורס פון דער עסטרייכישער רעגירונג. ווי בעקאַנט, האָבען די מלוכה-שפּיטאַלען אין ווין אויף אַ בפירוש׳דיגע אינסטרוקציע פון בונדעס-קאַנצלער-אַמט אויפגעהערט בכלל אַריינצולאָזען יודישע דאָקטוירים, אַפילו אומזיסט, כדי אַזוי אַרום אומצובערענגען דעם גאַנצען יודישען דאָקטוירים-שטאַנד, ווייל אָהן שפּיטאַל-פּראַקטיק טאָר מען לויט׳ן עסטרייכישען געזעץ נישט ווערען קיין פּראַקטיצירענדער דאָקטאָר.

אויף די פּראָטעסטען פון דער דעמאָקראַטישער פּרעסע ענטפערט די רעגירונגס-פּרעסע מיט שאַרפע אַנטיסעמיטישע אַטאַקעס. אויף אַ מילדער פּראָטעסט-פּעטיציע פון דער יודישער פאָלקס-פּאַרטיי צום בונדעס-קאַנצלער ד״ר דאָלפוס האָט די „רייכספּאָסט“, דער רעגירונגס-אָפּיציאָז, געענטפערט מיט דראָהונגען און בעליידיגונגען אויפ׳ן אַדרעס פון די יודען. דאָס בלאַט שרייבט, אַז אויב די יודען וועלען זיך דערוועגען מאַכען דערפון פּאָליטיק, וועט די קריסטליכע בעפעלקערונג זיך נעהמען צו ענערגישער זעלבסטהילף. די דאָזיגע ווערטער קענען, נאַטירליך, נישט פערשטאַנען ווערען אַנדערש, ווי גראָבע פּוגראָם-דראָהונג. דאָס בלאַט דרוקט אויך צושריפטען כלומרשט פון קריסטליכע דאָקטוירים, אין וועלכע עס ווערט געפאָדערט, אַז די קריסטליכע בעפעלקערונג זאָל בעהאַנדעלט ווערען אויסשליסליך דורך קריסטליכע מעדיצינער.

אַן אַנדער סימפּטאָם פון פּראָגרעסירענדען אַנטיסעמיטיזם ביי דער רעגירונג זעהט מען אויך דערין, וואָס דער בונדעס-קאַנצלער ד״ר דאָלפוס האָט זיך אָפּגעזאָגט אויפצונעהמען אויף אַן אַודיענץ דעם פּרעזידענט פון דער ווינער יודישער קהלה, וועלכע האָט געוואָלט פּרינציפּיעל און פּראַקטיש אַדורכרעדען זיך מיט דער רעגירונג וועגען איהר יודישער פּאָליטיק. עס איז דער ערשטער פאַל אין עסטרייך, אַז אַ רעגירונגס-שעף זאָל נישט וועלען אויפנעהמען דעם געזעצליכען פערטרעטער פון דער יודישער בעפעלקערונג אין לאַנד. אין אינפאָרמירטע קרייזען איז בעקאַנט אַז אויך אַנדערע יודישע פּערזענליכקייטען האָבען נישט בעקומען קיין צוטריט צום בונדעס-קאַנצלער, ווען ער האָט געהאַט אַ חשד, אַז עס האַנדעלט זיך וועגען יודישע פראַגען.

אין יודישע קרייזען איז מען שטאַרק בעזאָרגט צוליב די דאָזיגע און נאָך אַנדערע סמנים פון אַ נייער רעגירונגס-פּאָליטיק לגבי דער יודישער בעפעלקערונג אין עסטרייך. מען האָט מורא. דאָס די העצידירענדע עסטרייכישע פאַקטאָרען גלויבען, אַז די סימפּאַטיעס פון דער וועלט לגבי עסטרייך צוליב איהר קאַמף געגען היטלעריזם זענען אַזוי שטאַרק, דאָס אויסלאַנד וועט זיך נישט קימערען איבער דער אַנטיסעמיטישער ווענדונג אין דער רעגירונגס-פּאָליטיק.

אַ פּאַטש-סקאַנדאַל צוליב אַ נייעם פילם

אַל דזשאָלסאָן האָט געפּאַטשט אַ בעריהמטען רכילות-שרייבער. — דזשאָלסאָנס יונג-ווייבעל, די טענצערין רובי קילער, פערמישט אין דעם סקאַנדאַל

די סענסאַציע, מיט וועלכער די אַמעריקאַנער טעאַטער און קינאָ-וועלט קאָכט איצט, ריהרט אָן אַ פּאָר פון די סאַמע גדולים פון דער פּראָפעסיע. און נישט נאָר פון דער טעאַטער-פּראָפעסיע. אויך אַ צייטונגס-שרייבער, איינער פון די בעריהמטסטע אין אַמעריקע, איז פערמישט אין דעם סקאַנדאַל, אויב מען קען עס אָנרופען מיט דעם נאָמען.

די העלדען פון דער „מעלאָדראַמע“, וועלכע האָט זיך אָפּגעשפּילט לעצטען אין דער האָליוואָוד-סטודיע, זענען: דער סטאַר אַל דזשאָלסאָן, זיין פרוי, די אַקטריסע רובי קילער, און דער צייטונגס-שרייבער וואָלטער ווינטשעל, דזשאָלסאָן און זיין פרוי זענען געזעסען אויף זייערע פּלעצער, פּלוצלינג האָט רובי, דעם סטאַר׳ס פרוי, אָנגעהויבען וויינען, זי האָט דערזעהן וואָלטער ווינטשעל׳ן.

ווען דזשאָלסאָן האָט דערזעהן די טרעהרען אויף זיין שעהנער ווייב׳ס באַקען, האָט דער צאָרן אין איהם אויפגעקאָכט. אַנשטאָט צו ענטפערען דעם צייטונגס-שרייבער אויף זיין „העלאָו“, איז ער איהם פערפאָהרען מיט׳ן קולאַק. פון דעם זעץ איז ווינטשעל געפאַלען צו דער ערד. ווען ער האָט זיך אויפגעהויבען, איז דזשאָלסאָן איהם ווידער פערפאָהרען און — אַ נס וואָס מענשען האָבען זיך אַריינגעמישט און אָוועקגעשלעפּט דעם צוכעס׳טען אַקטיאָר.

שפּעטער האָט דזשאָלסאָן ערקלערט, אַז ער וואָלט דעם שרייבער צוגעמית׳ש אָהן רחמנות, ווען פרוי ווינטשעל וואָלט איהם נישט געזעצט מיט איהר שוך איבער׳ן קאָפּ. דאָס באַראַבאַנעווען פון דעם ווייבערשען שיכעל איבער זיין קאָפּ, האָט געשטערט דזשאָלסאָנס קולאַקעס און ער האָט געמוזט אָפּלאָזען זיין געגנער.

אַ צווייטען מאָל האָט דער אַקטיאָר ערקלערט, אַז ער געדענקט נישט קלאָר ווי די זאַך האָט פּאַסירט. ווען ער האָט דערזעהן דעם שרייבער און דערהערט זיין ווייב׳ס שטילען געוויין, איז דאָס בלוט איהם אַריין אין קאָפּ און אידער ער האָט אַליין געמאָסט וואָס ער טוט, האָט ער זיך געוואָרפען אויף זיין געגנער.

„מיין פרוי איז נישט גוט-געוואָרען, ווען זי האָט דערזעהען ווינטשעל און זייטע בעגלייטער“, האָט דער אַקטיאָר דערצעהלט. „זי האָט אָנגעהויבען וויינען... דער מענש האָט פון איהר געמאַכט אַ נערווען חורבה, ווען איך האָב דערזעהען ווינטשעל׳ן איז מיר געוואָרען רויט פאַר די אויגען. איך בין אויפגעשפּרונגען און איהם דערלאַנגט. ער האָט זיך אויפגעהויבען און איך האָב איהם ווידער אַנידער-געשלידערט“.

ווינטשעל׳ס ערקלערונג אויף דעם אָנפאַל איז געווען:

(בריף פון האָליוואָוד)

„איך בין געפאַלען פון אַ זעץ, וואָס אימיצער האָט מיר דערלאַנגט פון הינטען. דזשאָלסאָן האָט מיך געשלאָגען אָבער ער איז נישט קיין גרויסער זשלעגער. ער האָט מיר געטראָפען אויפ׳ן האַלז“.

וואָס איז עפּעס געשעהן צווישען ווינטשעל, קילער און דזשאָלסאָן?

יעדער איינער, וואָס לייענט באַר צייטונגען אין אַמעריקע, ווייסט, ווער וואָלטער ווינטשעל איז. ער איז דער בעריהמטער „רכילות“-שרייבער. ער זאָגט אויס סודות פון טעאַטער-לעבען, פּריוואַטע אינטימע אייגנצעלהייטען פון דעם לעבען פון בעוואוסטע פּערזענליכקייטען. אויב דער און דער מיליאָנער פּערברענגט שטילערהייט אַן אַנגענעהמען אָוונט מיט אַ פרעמדער פרוי, וועט עס ווינטשעל העכסט וואַהרשיינליך בעריכטען. אויב דער בעוואוסטער באַנקיר „אַזוי און אַזוי“ פּערפאָהרט ערגעץ אין דער געזעלשאַפט פון אַ מיידעל, פּערבלייבט עס נישט קיין סוד פאַר דער וועלט. וואָלטער ווינטשעל זאָגט עס אויס.

מען זאָגט אויף איהם, אַז ער מעלדעט ווען אַ קינד וועט געבוירען ווערען נאָך איידער טאַטע-מאַמע אַליין ווייסען עס, און אַז ווינטשעל מעלדעט, אַז ביי דעם און דעם פּאָרעל וועט דער שלום-בית צושטערט ווערען, מעגט איהר שוין זיכער זיין, אַז עס וועט קומען צו אַ גט. זיין נביאות איז מייסטענס געבויט אויף פאַקטען און איז נישט געוויגען פון פינגער.

דערפאַר אָבער האָט ער אויך מאַסען שונאים, מענשען, וועמעס סודות ער האָט אויפגעדעקט פאַר דער וועלט;; מענשען, וועמעס שלום בית איז אָפט צושטערט געוואָרען, זענען איהם קיין דאַנק נישט שולדיג, וואָס זיי ווינשען איהם, קען מען זיך שוין פאָרשטעלען.

זיינע שונאים געפינען זיך אויך אין האָליוואָוד. נישט איין אַקטיאָר און אַקטריסע האָט אין אַ שעהנעם פרייהמאָרגען געלעזען אין ווינטשעל׳ס אַרטיקלען, אַז ער, אָדער זי, פערברענגט שטילערהייט דאָ און דאָרט און — עס איז געקומען צו אַ גט. האָט מען ווינטשעל׳ן נישט ווייניגער פייגט אין האָליוואָוד, ווי אין ניו-יאָרק.

ווינטשעל געפינט זיך איצט אין האָליוואָוד. געפאָהרען איז ער קיין האָליוואָוד הויפּטזעכליך צוליב אַ סצענאַר פאַר אַ פילם, וואָס ער האָט פערקויפט דער נייער סטודיע. דער פילם וועט הייסען „קוקענדיג אויף בראָדוועי דורך אַ שליסעל-לאָך“.

נו, רעדט מען אין די קיבעצאַרניעס פון האָליוואָוד, אַז דער סוזשעט פון דעם פילם איז געצילט געגען פרוי דזשאָלסאָן, אַז איהר קאַריערע ווערט געשילדערט אין דעם פילם.

ווינטשעל לייקענט עס, ער זאָגט, אַז אין פילם האַנדעלט זיך וועגען אַן אַקטיאָר, אַ כאָריסטקע און אַן אונטער-וועלט-פּערשוין, וועלכער איז אויך אַ מאַכער אויף בראָדוועי. נו, מיינט דזשאָלסאָן, אַז מיט דער כאָריסטקע מיינט ער זיין פרוי.

„וואָס-זשע בין איך שולדיג, אַז ער מיינט אַזוי?“, ענטפערט ווינטשעל מיט אַ פרומען, אומשולדיגען טאָן.

פרוי דזשאָלסאָן — איהר אייגענער נאָמען איז, ווי שוין געזאָגט, רובי קילער — איז געווען אַ טענצערין איידער זי האָט געהייראַט מיט׳ן בעריהמטען בראָדוויער קאָמיקער. זי איז געווען אַ גוטע טענצערין, אָבער אויף בראָדוועי זענען פאַראַן צעהנדליגע גוטע טענצער און די וועלט קאָכט נישט מיט זיי.

מיט עטליכע יאָהר צוריק האָט זי געהייראַט מיט אַל דזשאָלסאָנען. ער איז פיעל עלטער פאַר איהר. נישט פערגינער האָבען גענומען רעדען, אַז די יונגע ווייבעל האָט אין זינען אַ קאַריערע.

ווינטשעל האָט בעקומען 25.000 דאָלאַר פאַר דעם סצענאַר, דער סקאַנדאַל מיט די פּעטש האָט געבראַכט רעקלאַמע דעם פילם. מען קען זיך ריכטען אַז מען וועט אין דער סטודיאָ איצט אַרבייטען טאָג און נאַכט וואָס שנעלער פאַרטיג צו מאַכען דעם פילם.

אפשר איז ווינטשעל גערעכט. מעגליך, אַז מענשען האָבען דזשאָלסאָנען בכיוון אָנגעצויגען, כדי ער זאָל פּאַטשען דעם שרייבער. און די מענשען זענען פיליכט געווען נישט ווינטשעל׳ס שונאים, נאָר פריינד פון דער סטודיאָ וואָס מאַכט דעם פילם.

אגב, איז וואָלטער ווינטשעל אַ יוד, אַל דזשאָלסאָן איז אַ יוד און רובי קילער איז — נישט קיין יודישע.

מערי.

דער היטלעריזירטער דייטשער רייכסווערג-האַנדעל-פערבאַנד

בערלין, (יט״א). דער דייטשער פּוטער-האַנדעל-פערבאַנד האָט אויפגעפאָדערט זיינע מיטגלידער צו בעטייליגען זיך אין דער אַז. גער. „ברוינער מעסע“, וואָס וועט פאָרקומען אין די ראַמען פון דער לייפּציגער מעסע און צו וועלכער עס ווערט צוגעלאָזען בלויז אַרישע פירמעס, בעת צום פּוטער-פּאַוויליאָן אויף דער אַלגעמיינער מעסע ווערען צוגעלאָזען אויך יודען.

קלאַנג-קינאָ
CAPITOL

היינט פּרעזענטירען מיר
דאָס פּרעכטיגסטע מייסטערווערק פון אומגעוועהנליכען אינהאַלט א. נ.

מאַסקע פון Dr. FU-MANCZU

אומגעוועהנליכער מזרח-פילם פול גרויל און עמאָציע, מיט דעם מייסטער פון דער אומפערגעסליכער מאַסקע אַלס פראַנקענשטיין
BORYS KARLOFF
Myrna Loy, Lewis Stone, Jean Hersholt
אָנהייב 5 נ״מ, שבת און זונטאָג 12 בייט.

טוריסטיק און לאנדקענטשאפט

וועכענטליכע ביילאגע

יוד. געזעלשאפט פאר לאנדקענטשאפט

איהר ענטוויקלונג און טעטיגקייט

צוליב'ן דוחק אין געלד האט די געזעלשאפט נישט געקענט ווי געהעריג ענטוויקלען די ארויס-געבערישע טעטיגקייט. דאך איז ביז איצט ארויס-געגעבען געוואָרען 11 נומערן „ידיעות פון זש. ט. ק. אין דער פוילישער שפראך, 3 נומערן „לאנד און לעבען" און דער ערשטער נומער פון דעם פערטעל-יאָהר שריפט „לאנדקענטשאפט" אין דער יודישער שפראך מיט אדורכשניטליכען טיראַזש פון 3 טויזענד עקזעמפלאַרען. די דערמאָנטע צייטשריפטען זענען אפיציעלע אָרגאַנען פון דער געזעלשאפט.

די פערשיעדענע אַלטערטימליכקייטען ווערען קולטווירט דורך דער געזעלשאפט אין פוילען זינט פון זייער יוגענט. אַ בעזונדערער אויפמערקזאַמ-קייט ווערט געלייגט אויף די יודישע אַלטערטימליכ-קייטען, צווישען און צושטייערע איבער דער וועלט. דעריבער בעמיהט זיך די געזעלשאפט-בעזונדערי צו גרינדען אַ יודישען מוזעאום אין וועלכען ס'זאָ-לען ווערען צונויפגעזאַמעלט די אינטערעסאַנטסטע און די ווערטפולסטע יודישע אַלטערטימליכקייטען.

די יודישע געזעלשאַפט פאַר לאַנדקענטשאַפט איז געווען איינע פון די ערשטע טוריסטישע לאַנד-קענטשאַפט געזעלשאַפטען, וועלכע זענען אַריינגע-טרעטען אין דער ליגע פאַר אָהיטען די נאַטור.

זייט צוויי יאָהר געהער די געזעלשאַפט צו דעם פוילישען גאַרטען-פערבאַנד, קאָאָרדינירענדיג אונטער דער עגידע פונ'ם דערמאָנטען פערבאַנד, פערשידענע אַרבייטען אין די גאַרטען-סעקציע, און די טוריסטישע גאַרטען-לאַגערען און אויף איבונגס-קורסען.

נאָך אין היי-יאָהריגען זומער-סעזאָן האָט די געזעלשאַפט אונטערגענומען שריט אַריינצוטרעטען אין דעם פוילישען קאַיאַק-פערבאַנד, כדי צו באַר-מאַליזירען די אַרבייטען און די בעזונדערע סעק-ציעס פאַר וואַסער-טוריסטיק.

צוליב דעם, וואָס די געזעלשאַפט איז אָנגענומען געוואָרען אַלס קעמפערשאַפט אין דעם פוילישען, טוריסטישען פערבאַנד, אַ דאַנק וואָס די מיטגלידער בעקומען איבדיווידועלע באַהן-הנחות אין דער הויך פון 33 אַ דריטעל פראָצ., ווי אויך צוליב דער פאָפולערקייט פון דער געזעלשאַפט, זעהט זיך פאַר-אַ גאַנץ גרויסע פערספעקטיוו פאַר דער ווייטערדיגער ענטוויקלונג פון דער געזעלשאַפט.

וואס עס קאן טאן די יודישע טוריסטיק

גרייפט מען אָן אונזערע בירגערליכע רעכטען, האָבען מיר זיך ליב אויפצווייזען מיט יחוס בריף, מיט דאָקומענטען, אַז מיר זענען בירגער, מיר וואוינען שוין אַזוי און אַזוי לאַנג אויף פוילישער ערד, מיר האָבען געטון פאר דעם לאנד דאָס און דאָס.

וויכטיגער אָבער פון די אַלע דאָקומענטען יחוס בריף, איז די פאַקטישע צונויפגעבונדענקייט מיט דעם לאַנד.

לענג-אויס די פוילישע טייכען, ליגען צע-וואָרפען שטעדט און ישובים מיט אַנ'איינגעפונדעטע וועז, פערשידענע פאַרבען יודיש לעבען, זינט הונדערטער יאָהרן. דאָס איז אונזער „היגערלאַנד". דאָס שטעטעל מיט זיין ווערטעל, מיט זיין טייכעל, מיט די שכנות'דיגע דערפער אַרום, האָט בעדייט די אוממיטעלבאַרע, אָרגאַנישע צוגעבונדענקייט צו דער נאַטור, אויף וויפיל, זעלבסטפערשטענדליך, אַזאַ צוגעבונדענקייט איז מעגליך געווען ביי די ספעציפישע בעדינגונגען, אין וועלכע ס'איז אונז אויסגעקומען צו לעבען.

די ענטוויקלונג אָבער פון דער גרויסער שטאָדט, פרעסט אויף די קלענערע ישובים און מקומות און דער מרחק צום לאַנד ווערט פאַר אונז גישט בלויז פיזיש. נאָר אפילו אויך פסיכאָלאָגיש אַלץ ווייטער און ווייטער.

צוליב דער ענדערונג פון דער עקאָנאָמישער קאָניונקטור, פערלירען מיר דעם קאָנטאַקט מיט'ן דאָרף. אָבער מיר מוזען איהם צוריק געפינען, ווייל קאָנטאַקט מיט'ן דאָרף, הייסט קומען אין בעריהרונג מיט דער ערד, און די בעריהרונג מיט דער ערד איז אַנ'אוממבעדינגטע נויטיגקייט צו דערהאַלטען אונזער עקזיסטענץ! — די בעריהרונג מיט ערד, פערפעסטיגט און פערבירגערט אונז אין לאַנד, וואָרצעלט איין ביי אונזערע שכנים דעם בעגריף פון אונזער גלייכקייט און בערעכטיגונג.

אויב קענען מיר אַצינד דעם ציל נישט דער-גרייכען אויף אַ דירעקטען אופן — דורך בעזעצען יודען אויפ'ן לאַנד, ווילען מיר דורכ'ן שאַפען דעם קאָנטאַקט מיט'ן לאַנד צוגרייטען דעם באָדען פאַר דער צוקונפט, ווען עס וועלען זיך שאַפען גינסטי-גערע בעדינגונגען.

די יודישע מאַסען - טוריסטיק קען אויף דעם געביט זעהר פיל אויפטון.

מ. בורשטין

מיט'ן גאנג פון ווייסער

(איבערדריקען פון אַנ'אויספלוג)

.2

נאָך אַ הערליכען שפאַציר איבער „בידגאָשט-שער" פאַרשטאָט און פאַרק, האָבען מיר זיך פאַרנאַכט געזעגענט מיט'ן אַלטען טאָרן, אַפּפאָהרענדיג מיט'ן עלעגאַנטען דאַמפער „באַלטיק" קיין משפוו. אין טשעוו האָבען מיר זיך צוזאַמענגעס 8 פריה איבער-געזעצט אויף דער שיף „פּאָמיאַן", וועלכע האָט אונז געפיהרט דורך בענזאַק, דאַנציג, ניי-פאַרוואַסער, וועסטערפּלאַטע און צאָפּאָט קיין גדיניע, וואו מיר זענען אָנגעקומען 2 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

אין גדיניע האָבען מיר בעזוכט אַלע פּאַרטען, ספעציעל דעם האַנדעלס און מיליטערישע פּאָרטען, בעזיכטיגט אַ גאַנצע רייה שיפען, און בעוואונדערנדיג דעם שנעלען אויפבוי פון דער שיינער שטאָט ביז אין די שפּעטע אָוונט שעה'ן, זענען מיר מידע געגאַנגען שלאָפען.

שבת דעם 22-טען, 7.30 פריה זענען מיר מיט דער באַהן אָבגעפאָהרען קיין קאַרטוז (קאַשו-בישע שווייץ). דאָרט האָט אונז וואַרם אויפגענומען דער פּרעזעס פון דער יודישער גמינע, ה' גרינשפּאַן מיט זיין פרוי, וועלכער האָט אונז מכבד געווען אין זיין גאָרטען מיט אַ פריהשטיק. ביז'ן פערלאָזען קאַרטוז האָט זיך שוין דער גורל פון דעם אויספלוג געפינען אויסשליסליך אין די הענד פון דער פאַ-מיליע גרינשפּאַן.

די אומגעגענד פון קאַרטוז איז איינס פון די שענסטע ווינקעלעך אין פוילען, וואָס דריקט זיך אויס מיט איהר גרויסער צאָהל אָזערעס און מאַלע-ריש צעלייגטע וועלדער ביי זייערע הויכע ברעגעס.

די הערליכקייט פון די לאַנדשאַפטען און די רויהע שיינקייט פון דער נאַטור האָבען פּשוט נישט געלאָזט אונז מיט זיי זיך שיידען. אַ חוץ דעם פערמאָגט נאָך קאַרטוז אַ גאַנצע רייה זעהענסווער-דיגקייטען, ווי צ.ב. די אַלטינע שול (אגב געפינען זיך דאָרטען נאָר 9 דערוואַקסענע יודען, אַזוי אַז ס'פעהלט שטענדיג אַ צעהנטער צום מנין), דעם אַלטען קאַרטוזען קלויסטער, פריי-הייט-הויך, שפּיצען טורם, שלאָס באַרג, רואינען א. אַנד. אין אָוונד זענען מיר צוריקגעקומען קיין גדיניע, וואו מיר האָבען איבערגענעכטיגט און פון וואַנען מיר זענען זונטאָג ד. 23-טען מיט אַ דאַמפער געפאָהרען צום האַלבאינזעל העל.

דאָרט האָבען מיר פערבראַכט ביז 5 נאָכמ. צווישען אַנדערע זענען מיר געווען אויפ'ן אַמווייטסט אַרויסגערוקטען פּינקט פונ'ם האַלבאינזעל, אַזוי אַז מיר האָבען געקענט אָבסערווירען דעם ים פון אַלע 3 זייטען. דורכשניידענדיג אַלע קורצערע פון דעם האַלבאינזעל העל, זענען מיר דעם זעלבען טאָג, אַ זייגער 7 פאַרנאַכט אָנגעקומען קיין קאַרוויע אויף דער קאָלאָניע פון אונזער געזעלשאַפט.

דאָרטען האָבען מיר נאָך אָן 8-טעגיגען וואַנ-דערן זיך אָבגערוהט, דערפרישענדיג זיך מיט ים-בעדער און סמאָליענדיג זיך אויף דער שענסטער פּליאַושע פון פוילישען ים-ברעג.

נאָך 2 טעג פערברענגען אין קאַרוויע זענען מיר מיט אַ סך שיינע איינדריקען, אָבגעבריינטע און געזונדע צוריקגעקומען אין גרויסען לאָדז.

ה. ג.

טוריסטישע ידיעות

די רעגירונג פעראינטערעסירט זיך מיט טוריסטיק

זייט דעם 1/7 1932 – איז די מלוכה'שע אויפזיכט איבער דער לאַנד-טוריסטיק, לויט אַ דע-קרעט פון מלוכה-פּרעזידענט, איבערגעגעבען געוואָ-רען דעם קאָמוניקאַציע מיניסטעריום.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן נייעם אָרגאַניזאַציע סטאַטוט, איז געעפענט געוואָרען ביים קאָמוניקאַציע מיניסטעריום אַנ'„אָבטיילונג פאַר אַלגעמיינער טו-ריסטיק", וועמענס אויפגאַבען עס זענען:

פּראָפּאַגירען די פוילישע טוריסטיק אין לאַנד גופא, און אין אויסלאַנד, שטיצען און מיטהעלפען אין דער ענטוויקלונג פון טוריסטישע אָרגאַניזאַציעס, איינריכטונגען און טוריסטיק אינדוסטריע, פיהרען אַ פּראָפּאַגאַנדע צווישען פוילישע און אויסלענדישע טוריסטען צו בעזוכען פוילען, אָרגאַניזירען און פיהרען אַ פּראָפּאַגאַנדע אין לאַנד און אין אויסלאַנד פאַר די פוילישע קאָלאָניזאַציע פּונקטען, אונטער-שטיצען און האַרמאָניזירען די טעטיגקייטען פון די רעגירונגס, שטאָטישע און פּריוואַטע אינסטיטוציעס און אונטערנעמונגען, וועלכע זענען פעראינטערעסירט אין די פּראָבלעמען פון דער פוילישער טוריסטיק.

די מיניסטעריאַלע אָבטיילונג פאַר אַלגעמיי-נער טוריסטיק טיילט זיך אין פאָלגענדע רעפעראַטען:

1) אינטערנאַציאָנאַלע טוריסטישע אָרגאַניזאַציע-פראַגען, קאָנגרעסען, צוזאַמענפאָהרען, קאָנווענציעס און טוריסטישע אויסגאַבען;

2) אינלענדישע טוריסטיש - אָרגאַניזאַציאָנעלע פראַגען, פּאָפּולערע און אויספלוג-באַהנען און גרע-ניץ פערלייכטערונגען פאַר טוריסטען;

3) בודזשעט פראַגען און קאָמוניקאַציע ענינים, און טוריסטישע אויסשטעלונגען.

4) רייזע-ביוראָ ענינים און פּרעסע-פּראָפּאַגאַנדע.

די פּראָווינץ אָרגאַנען פון דער מיניסטעריש-לער אָבטיילונג פאַר אַלגעמיינער טוריסטיק זענען: די טוריסטישע רעפערענטען ביי אַלע וואָיעוואָדז-ווטס, טוריסטישע רעפערענטען ביי אַלע מלוכה'שע באַהן דירעקציעס און די טוריסטיק קאָמיסיעס ביי דער וואָיעוואָדזטווע.

די וואָיעוואָדישע טוריסטיק רעפערענטען האַלטען די אויפזיכט איבער דער ענטוויקלונגס גאַנצקייט פון דער טוריסטיק אויפ'ן שטח פון דער געגעבענער וואָיעוואָדזטווע.

די טוריסטען רעפערענטען פון דער באַהן דירעקציע ערלעדיגען באַהן טוריסטיק פראַגען אויפן שטח פון דער געגעבענער באַהן ליניע פון דער דירעקציע.

די וואָיעוואָדישע טוריסטיק קאָמיסיעס זענען ראַטגעבער אָרגאַנען פון די וואָיעוואָדעס אין טו-ריסטישע ענינים.

אין די קאָמיסיעס זענען פערטרעטען פאַר-שטעהער פון אַלע מלוכה אָרגאַנען און ביוראָ'ס, וועלכע האָבען זייער זיץ-אָרט אין דער געגעבענער וואָיעוואָדזטווע, און דעלעגאַטען פון אַלע אָרטיגע טוריסטישע, לאַנדקענטשאַפט, ספּאָרט און אַנדערע געזעלשאַפטען, וועלכע זענען פעראינטערעסירט אין דער ענטוויקלונג פון דער טוריסטיק אין דער גע-געבענער וואָיעוואָדזטווע.

אינטערעסאַנטע טוריסטישע אויספלוגע

די יודישע געזעלשאַפט פאַר לאַנדקענטשאַפט אין פוילען, אָפּטיילונג אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 35, טעל. 121-53, אָרדענט איין פאָלגענדע אויס-פלוגען:

1) פרייטאָג, דעם 18-טען ה. ח., שבת, דעם 19-טען ה. ח., און זונטאָג, דעם 20-טען ה. ח. קומט פאָר אַ דרייטאָגיגער אויספלוג נאָך גלאָוונע (אָפּצאָהל פאַר רייזע-קאָסטען אַהין און צוריק 3 גילדען).

2) זונטאָג, דעם 20-טען ה. ח. אַנ'אויספלוג נאָך גלאָוונע אויף דער קאָלאָניע פון דער לאַנד-קענטשאַפט, געזעלשאַפטס-אָפּצאָהל (פאַר רייזע-הוצאות און בעקעסטיגונג אויף דער קאָלאָניע) פאַר מיטגלידער 5.60 פאַר נישט מיטגלידער 6 גילדען.

3) שבת, דעם 19-טען אויגוסט ה. י. קומט פאָר אַנ'אויספלוג אויף דער קאַנאַליזאַציע-נעץ אין לובלינעק — צוזאַמענטרעף פּינקטליך 9 אינדערפרי אויפ'ן ריימאָנט-פּלאַץ ביי דער סטאַציע פון די פּאַביאַניצער טראַמוואַיען.

4) פון פרייטאָג, דעם 25-טען ה. ח. ביז מאָנטאָג, דעם 28-טען ה. ח. קומט פאָר אַנ'אויס-פלוג נאָך גדיניע און קאַרוויע. אָפּצאָהל פאַר מיט-גלידער 30 גילדען, פאַר נישט מיטגלידער 33 גילדען און נעמט אַרום רייזע-קאָסטען, מיטאָגער, נאָכטלעגער א. אַ. וו.

אינפאָרמאַציעס און איינשרייבונגען אין סעקרעטאַריאַט פון דער געזעלשאַפט יעדען טאָג פון 9 ביז 10 אָוונד, טעל. 121-53.

ד. אליזאעל

דירעקטאר אדאלף גאלד

סענסאציאנעל-שפאנענדראמאן פון יודישען לעבען ● 24

— און מעהר האָט קיינער גאָרנישט וואָס צו זאָגען אין דעם דאָזיגען מאָרד, האָט געפערגט איינער פון די, וועלכע זענען געזעסען ביים טישעל.

לעאָנען איז שלעכט געוואָרען, ער האָט גע-מיינט, אַז אַלע ווייסען שוין, דאָס ער האָט עפּיס אַ שייכות מיט'ן מאָרד איבער ווערפלין און זאָל דאָס זיין אפילו אומדירעקט. ער האָט אין דעם מאָ-מענט געמיינט, אַז אַלע קוקען אויף איהם און ווארטען ביז ער וועט זיך אַליין פעררעטען.

— נאָך עפּיס, האָט ווידער איינער געזאָגט, האָט מען געפונען, אינ'ם בריף-קאַסטען, וואָס הענגט ביי ווערפּעל'ס טיר, האָט מען געפונען אַ צעטעל מיט פאָלגענדען אינהאַלט: גלייך ווי איהר וועט אַהיימקומען זאָלט איהר זעהן וואָס שנעלער צו פערלאָזען אייער וואוינונג און קומען קיין וואַרשאַ אין האָטעל „איראָפּעיסקי". דאָס בעווייזט, אַז אימיצער האָט דאָך געוואוסט, אַז עס גרייט זיך עפּיס נעגען ווערפלען און האָט איהם געוואָרענט דורך אַ בריוועל. די פּאָליציי זוכט טאַקע דעם, וועלכער האָט דעם צעטעל געשריבען, אין די מאָר-גענדיגע צייטונגען, וועט די פּאָליציי שוין בעוויס פערעפענטליכען אַ דאָקומענט, אַז ס'זאָל זיך מעל-דען דער, וועלכער האָט דעם צעטעל געשריבען.

— און איהר רעכענט, אַז יענער וועט זיך מעלדען, וואָלט ער געוואָלט מיטהעלפען ענטדע-קען דעם מערדער, וואָלט יענער זיך שוין געהאַט ביז-איצט געמעלדען אין דער פּאָליציי.

— איהר זאָלט דאָס נישט זאָגען, איז דער, וועלכער האָט דעם צעטעל געשריבען אַ פערברע-כער, אַנ'אויסוואורף, וועט ער זיך נישט ווייסען מאַ-כען און מ'וועט גאָרנישט קענען דערגעהן, ס'איז אָבער מעגליך, אַז דער, וואָס האָט געוואָרענט ווערפלען איז גאָר זיינס אַ פריינד און וועט סוף-כל-סוף זיך מוזען איינברעכען, ער וועט נישט קע-נען איינהאַלטען לאַנג דעם סוד און אַליין קומען אין דער פּאָליציי זיך מעלדען. מ'דאַרף אַביסעל אָפּוואַרטען.

לעאָן האָט געוואָלט אָפּקוואַרפען די קאַר-טען, וועלכע ער האָט געהאַלטען אין האַנד און אַנטלויפען פון דעם דאָזיגען געשפּרעך, וועלכער האָט איהם געשטאָכען ווי מיט נאָדלען, ער האָט געפינען אַנ'אויסרייד און איז אַוועק פון די שפּי-לער, איהם האָט נאָך געקלונגען אין די אויערען דאָס וואָס איינער פון זיינע קלוב חברים האָט געזאָגט:

— וועט דאָס זיין אַ פערברעכער, אַנ'אויסוואורף וועט ער זיך נישט ווייסען מאַכען און מען וועט קיינמאָל גאָרנישט דערגעהן, וועט דאָס אָבער זיין אַן אָרענטליכער מענש, וועט ער זיך מוזען צוזאַ-מענברעכען און וועט נישט קענען איינהאַלטען דעם סוד".

— אַזוי איז עס דאָך, האָט לעאָן זיך גע-טראַכט, איך דאַרף מעלדען וועגען דעם, אַז דאָס האָב איך געשריבען דעם צעטעל אָבער צוליב וואָס? נאָך וואָס? מיט וואָס וועל איך זיך פער-ענטפערען? אַז אימיצער האָט מיך וועגען דעם טעלעפאָניש געבעטען נאָך אַ האַלבע נאַכט? וועל איך זיך דערמיט קענען פערענטפערען? ניין, מיר וועט קיינער נישט וועלען גלויבען און איך וועל זיך נאָך אַריינפלאָנטערען אין אַנ'אומגליק. בעסער וועל איך זיך גאָרנישט וויסען מאַכען און גאָרנישט רעדען, ביז דער ענין וועט זיך סוף-כל-סוף אַליין אויפקלעהרען.

פון דעם מאָמענט אָן האָט ער אָבער אַליין נישט געהאַט קיין רוה. דאָ האָט זיך איהם געדוכט, אַז ער טראָגט אַ געוויסע שולד אין דעם מאָרד וואָס איז פאָרגעקומען, ווען ער רעאַגירט באַלד אין אָנהויב ווי געהעריג אויף דעם פּלוצלונגען ערשיינען פון דער געהיימנישפולער דאַמע, וואָלט צו דעם דאָזיגען מאָרד זיכער נישט געקומען, פון דער צווייטער זייט האָט ער זיך געטראַכט, אַז באמת איז ער דאָך גאָרנישט שולדיג, אַזאַ זאַך וואָלט יעדען געקענט פּאַסירען און קיינער וואָלט אין דעם פאַל נישט אַנדערש געהאַנדעלט, ער האָט געזוכט פאַר וועמען זיך דאָס האַרץ אַראָפּצורעדען, די איינציגע אין דעם פאַל איז געווען ניוטאַ, אָבער מיט איהר האָט אויך אַנ'אומגליק פּאַסירט, דאָס וואָס ער האָט געלייענט אין די צייטונגען.

— ווי אַזוי קומט עס צו אַזאַ צונויפפאַל פון פּאַסירונגען און געשעהענישען, פאַרוואָס זענען זיי ביידע עפּיס אַריינגעצויגען אין מאָרד-געשיכטעס, אַזוי ווי אימיצער וואָלט דאָס אונטערגעשטעלט מיט אַ כוונה. לעאָן האָט זיך געדרעהט הין און צוריק אי-בער די גאַסען און זיך נישט געקענט קיין עצה געבען.

די פּאָליציי איז געווען שטאַרק פערנומען מיט דעם זעלטענעם געשעהעניש, אָדער ווי די צייטונגען האָבען דאָס פּאָפּולער אָנגערופען „דער מאָרד אין דער דראָזשקע". צוערשט איז די פּאָליציי געגאַנגען אויף דער ליניע פון זעלבסטמאָרד, אָבער אַלע סמנים און עקספּערטיזעס האָבען פעסטגע-שטעלט, אַז דאָ איז אָהן ספק פאָרגעקומען אַ מאָרד דורך דער דערשטיקונג מיט אַ שטאַרקער האַנד. ס'האָט נאַטירליך נישט געקענט פעסטגעשטעלט ווערען, צי פון דער האַנד פון אַ מאַנספּערשוין אָדער פון אַ פרוי. דער איינציגער בעוויז איז דער-ריבער געבליבען דאָס בריוועל, וואָס מ'האָט גע-פינען ביי ווערפלען אין בריף-קעסטעל. אָהן ספק איז דאָס בריוועל געווען געשריבען דורך אַ מאַנס-פּערשוין.

פאַרוואָס האָט איהם יענער געוואָרענט. דאָס איז געווען די ערשטע שווערע פראַגע פון דער פּאָליציי. ווער איז געווען דער שרייבער? דאָס איז געווען די צווייטע פראַגע און די דריטע פראַגע, וועלכע איז אויך געווען אַ רעטעניש איז געווען די, פאַרוואָס גראַד האָט מען געהייסען ווערפלען קומען קיין וואַרשאַ און גראַד אין האָטעל „איראָ-פּעיסקי". די פּאָליציי האָט קודם-כל אָנגעהויבען אויסצופאָרשען די דריטע שווערע פראַגע.

(פאָרזעצונג קומט).

א לאָדזער פּילוויבערניק וועט געבן אַ גט אין דער ווילנער טורמע

סענסאַציאָנעלע געשיכטע מיט אַ פּראָפעסיאָנעלן חתונה-האָבער

אין לוקישקער ווילנער טורמע, וועט פאַר־קומען בקרוב אַ גט־צערעמאָניע. דאָס וועט זיין דער ערשטער מאָל פון אַ גט אין דער דערמאָנטער טורמע.

די געשיכטע איז אַזאַ:

אין דעצעמבער פון פאַרגאַנגענעם יאָהר איז קיין ווילנע אַראָפּגעקומען אַ יונגערמאַן, וועלכער האָט זיך אַרויסגעגעבן פאַר אַ פאָרשטעהער פון אַ רייה וואַרשאַווער פירמעס מיט דער פאַמיליע דוד סימפּין.

דער וואַרשאַווער פאָרשטעהער האָט געדונגען אַ צימער ביי דער יודישער פאַמיליע א. אויף אָסטראָבראַם גאַס און געפיהרט גליך, אַ ראָמאַן מיט דעם באַלעבאָס טאָכטער.

אין עטליכע וואָכען אַרום איז פאָרגעקומען די חתונה.

דאָס גליק האָט אָבער געדויערט נישט לאַנג. קורץ נאָך דער חתונה האָט דער יונגער באַ־לעבעטעל אַרויסבעקומען פון באַנק אַ גרויסען טייל פון נדן און איז אין אַ שעהנעם פריהמאָרגען נעלם געוואָרען פון ווילנע.

די געליטענע האָט זיך געווענדעט צו דער פּאָליציי, ס'איז פערפיהרט געוואָרען אַן אויס־פאָרשונג און אין רעזולטאַט איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די פרוי איז געפאַלען אַלס קרבן פון פּראָפעסיאָנעלען שאַנטאַזשיסט לייב ליבערפעלד, וועלכער מאַכט אַ לעבען פון פילוויבערײ און וועל־כער האָט אין ווילנע זיך אַרויסגעגעבן אונטער אַ פאַלשער פאַמיליע.

נאָכ'ן חברה־מאַן, וועלכער האָט בעוויזען פאַר דער צייט „חתונה צו האָבען" נאָך אין עטליכע שטעט, ווי לאָדז, קראָקא, בענדין, סאָסנאָוויץ און אַ רייה אַנדערע, זענען פאַנאַנדערגעשיקט געוואָרען שטעק־בריף.

דאָ נישט לאַנג איז ענדליך דעם פילוויבער־ניק געלונגען צו פערהאַלטען אין וואַרשאַ וואו ער האָט שוין פאַר דער צייט בעוויזען חתונה צו האָבען און פערפיהרען אַ וואַרשאַווער פרויליין.

ווען די לעצטע האָט זיך דערוואוסט יוגען דער פערגאַנגענהייט פון איהר אַרעסטירטען מאַן, האָט זי זיך געווענדעט צו דער גערימטליכער אויס־פאָרשונגס־מאַכט מיט אַ בקשה מען זאָל איהר דער־לויבען גטן זיך מיט איהר מאַן און אַדורכצופיהרען די צערעמאָניע אין טורמע.

די דערלויבעניש איז איהר געגעבען געוואָרען און נישט לאַנג איז אין וואַרשאַווער „פּאַוויאַק" פאָרגעקומען די גט־צערעמאָניע.

די טעג איז ליבערפעלד געבראַכט געוואָרען קיין ווילנע וואו ס'ווערט אויך בעגען איהם געפיהרט אַן אויספאָרשונג.

ווען זיין ווילנער פרוי האָט זיך דערוואוסט דערפון האָט זי זיך איצט געווענדעט צו דער גע־ריכטס־מאַכט מיט אַ בקשה מען זאָל איהר דערלוי־בען דורכצופיהרען אין לוקישקער טורמע די גט־צערעמאָניע מיט'ן פילוויבערניק.

אויב זי וועט די דאָזיגע דערלויבעניש בעקומען וועט שוין דער אויסטערלישער גט פאָרקומען גאַר אינגיכען, מחמת ליבערפעלד דאַרף בקרוב אריבערגעפיהרט ווערען אין אַנדערע שטעט, וואו ער האָט אויך זיך פראַצעסען פאַר ביגאַמיע.

ד"ר מעד.

מ. העללער

ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

צוריקגעקעהרט

8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 17989.

נעמט אָן ביז 10 פריה און פון 4–8 אָוו.

פאַר פרויען אַ ספּעציעלע וואַרטע-זאַל.

אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

זעלבסטמאָרד צוליב נויט

(א) אין איהר אייגענע וואוינונג, אויף קרי־ניצקאַ 1, האָט זיך פערסמ'ט די 27-יעהריגע יאַד־ווינגאַ קרושעל.

די סבה פון דאָזיגען פערצווייפעלטען שריט איז נויט. אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד האָט די שטאָטישע גיכע-הילף די אַרבייטסלאָזע זעלבסט-מערדערין אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

(א) אויף נײַ-זאַרזשעווסקאַ 14, האָט זיך פער'סמ'ט די אָרטיגע איינוואוינערין אַנאַ ריביצקאַ וועלכע מען האָט אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגע־פיהרט אין שפּיטאָל.

5-טע און 9-טע סימפאָניע אין העלענאָוו

ווי עס איז שוין בעוואוסט געמאָלדען קומט פאַר דעם קומענדיגען מיטוואָך אין פּאַרק העלענאָוו אַ קאָנצערט אויף וועלכען עס ווערט געגעבען די 5-טע און 9-טע סימפאָניע פון בעטהאָווען.

אין דאָזיגען קאָנצערט נעמען אַנטייל בע־קאַנטע סאָליסטען פון וואַרשאַ, געמישטער הומיר־כאָר און פערגרעסערטער פילהאַרמאָנישער אָרקעס־טער. מיט דער לייטונג פון קאָנצערט פיהרען אָן די ה"ה פּראָפ. טעאָדאָר רידער און פּ. זאַקס.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	—	—	—	85.00
3 פּראָצענטיגע	בוּדאָוולאַנע		—	39.25
4 „	דאָלאַרובקאַ		—	50.10
7 „	סטאַביליזאַציע (אמ.)			52.00
8 „	וואַרשאַווער	מאַנד-בריף		45.00
8 „	לאָדזער	„	„	41.50
ענגלישער פונט	—	—	—	29.63
דאָלאַר — אָפיצ.	6.69,	נישט אָפיצ.	—	6.62
גאָלד-דאָלאַר —	—	—	—	9.00
גאָלד-רובל —	—	—	—	4.75
דייטשער מאַרק	—	—	—	2.11

געפונען אַ „מציאה"

(א) הערמאַן היימאַן האָט מודיע געווען דער פּאָליציי, אַז געהענדיג אויפ'ן פעלד האָט ער גע־פונען אַ קויבער אין וועלכען עס איז געלעגען אַ נײַ-געבוירען קינד, וואָס איז אונטערגעוואָרפען געוואָרען דורך אַ פערברעכערישער מוטער.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

ראַנערשטאָג, דעם 17 אויגוסט 1933

11,57 צייט-סיגנאַל, 12,05 גראַמאָפאָן, 12,25 פּרעסע, 12,33 קאָמוניקאַט, 12,35 גראַמאָ־פאָן, 12,55 נאָכמיטאָג-פּרעסע, 2,55 גראַמאָפאָן, קאָמוניקאַטען פון לאָדז, 4,00 פּראָגראַם פאַר קינ־דער, 4,30 קאָנצערט, 5,00 רעפעראַט, 5,15 קאָנ־צערט. 6,15 רעפעראַט, 6,35 פּאָרטעפּיאַן-קאָנ־צערט, 7,05 פערשידענעס, 7,20 לאָדזער פּאָסט־קעסטעל, 7,40 פעליעטאָן, 8,00 קאָנצערט, 8,50 אָווענד-פּרעסע. 9,00 קאָמוניקאַט, 9,10 קאָנצערט, 10,00 טאַנץ-מוזיק, 10,25 ספּאָרט, 10,35 קאָמו־ניקאַטען, 10,40 טאַנץ-מוזיק.

* * *

אויסלאַנד

7,00 וויען — בעטהאָווען-קאָנצערט, 7,30 ריגאַ — סימפ. קאָנצערט, 8,00 דאַווענטרי — סימפ. קאָנצערט, 8,00 בוקאַרעשט — סימפ. קאָנצערט, 8,30 מיילאַנד — „דאָן זשואַן" — אָפּערע פון מאָ־צאַרט, 9,00 מינכען — סימפ. קאָנצערט.

Dr. R.

Zalcwasser

CHIRURG — כירורג

ציגעל-גאַס 19, טעל. 125-17

נעהמט אָן פון 1–2 בייטאָג און פון 4–7 נאָכם.

רעווי-טעאַטער „NOWY GONG" 17 שרודמיעסקאַ 17 — (אין גאָרטען) —

היינט און טעגליך

גרויסע פּרעמיערע! • דאָפּעלטער פּראָגראַם!

I-טע רעווי **„האַללאָ, לאָדז"**

II-טע **Cyrk Buscha**

אָנהייב טעגליך 8.15 און 10 אָוונד. — פרייזען פון די פּלעצער: פון 54 גר. ביז 2 זל.

כירורגישער קאַבינעט

Dra med.

M. Kantora

איז געוואָרען איבערגעטראָגען אויף זשעלאַזנאַ 5

טעל. 112-22

נעהמט אָן פון 1–3 און פון 6–8 אָוו.

לעטשניצע-פרייזען.

וואַרקשטאַט **שירמס** — פון — און **שפּאַציר-שטעקענס**

ס. פייגענבוים

לאָדז, נאַרוטאָוויטשאַ 19

עמפּפעהלט אין אַ רייכען אויסוואַהל פון קאָלירטע דאַמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאָנקורענץ-פרייזען.

נעהמט אָן אַלערליי רעפּאַראַטורען פון שירמס און שטעקענס.

Z pełnemi prawami (Kategorja A)

GIMNAZJUM ŻEŃSKIE

I PRYWATNA SZKOŁA POWSZECHNA

Marji Hochsteinowej

Wólczańska 23

tel. 214-27

די קאַנצעלאַריע נעהמט אָן די איינשרייבונגען פון נייע שילערינס טעגליך פון 9–14 און פון 17–19.

4102

קריינע אַנאַנסען

1 זלאָטי אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

ס'ווערט געזוכט אַ מעדעל. צו ער־פאַהרען זשעלאַזנאַ 6 אין פּאַפּיר-געשעפט.

עס ווערען געזוכט פון זאַמאָרש: 1) אַ קוואַליפיצירטע העברעאישע פּרעבליסטין; 2) צווייטע קוואַליפיצירטע לעהרער (אָדער לעהרערינס) פאַר העברעאיש און פּויליש. ווענדען זיך אין ביוראָ פון אינטערנאַט און פערמע אין העלענובעק: לאָדז, קילינ־סקי-גאַס 105 אין די ביוראָ-שעה'ן. 4206

פערשידענעס

ס'איז פערלוירען געוואָרען אַ פּאָרטפעל מיט וועקסלען ווי אויך אַ פּאַס אויפ'ן נאָ־מען לייב זאַקס. אַלעקסאַנדריסקאַ 27 מיט פערשידענע קוויטונגען, וועלכע האָבען פאַר קיינעם קיין שום ווערט נישט. דער עהרליכער געפינער ווערט געבעטען אָפּצו־ברענגען געגען בעלוינונג צו לייב זאַקס, אַלעקסאַנדריסקאַ 27. 4207

Samuel Bachmajer zgubił kwit kaucyjny zł. 15 — wydany przez Elektrownie Łódzką z dn. 15. 11 1929 Nr. 59499. 4216

Zaginął kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na imię Josefa Szklarza, Łódź, Ogrodowa 20. Kwit zostaje unieważniony. 4208

ראַקאַלעז

צו פערדינגען אַ געוועלב מיט אַ פּראָנט־שטוב פון 2 פענסטער, זעהר ביליג ביי זאָנענשיין, פּאָלודניאָוואַ 21. 4221

צוליב אָפּרייזען איז איבערצוגעבען אַ שעהן פריש רעמאָנטירט לאָקאַל אין בעס־טען צענטרום. פּאַסיג פאַר אַ קאָווייאַרניע, ביער-האַלע אָדער פאַר אַ רעזורע. עס קען אויך זיין מיט אַלע איינריכטונגען, שרודמיעסקאַ 17 זילבערבערג. 4210

פרייע פּאָסטענס

ס'ווערט געזוכט אַ טיכטיגע און קוואַליפיצירטע פערקויפערין אין דער שיך־בראַנזשע. צו מעלדען זיך אין דער פירמע זאַנדבערג, פּיעטריקאָווער 161.

ס'איז נויטיג אַ לערן-יונגעל צו וואַ־לענע געשטריקטע הענטשקעס ווי אויך אַ 7-ער מאַשין אויף פוטער, שענקע־וויטשאַ 2, וו. 3. 4220

עס איז נויטיג אַ מעדעל, וועלכע איז קוואַליפיצירט אין אַ בעקעריי-געוועלב. זיך צו ווענדען אין בעקעריי זאַוואַדזקאַ נומער 17 ביי קינרוס. 4209

חדר בית-תורה

עם גן-ילדים

לאָדז, זשעראָמסקיעגאָ (גדאַנסקאַ) 9

מאַכט בעקאַנט, דאָס נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט און מיט נאָך פיל אויסבעסערו־נגען, הן אין למודי קודש הן אין למודי חול, מיט גוטע מלמדים און לעהרער־פערסאָנאַל. ס'ווערען אָנגענומען תלמידים אין אַלע מחלקות און אויך אין גן-ילדים. — די צופרידענהייט איז געזיכערט. — צוליב'ן קריזיס הנחה-פרייזען.

די לייטונג. 4222

לעטשניצע

זגערזשער 17

נעהמט אַז קראַנקע אין אַלע ספּעציאַליטעטן

פון 9 פריה ביז 7 אַ זייגער אָוונט.

וויזיט 3 זל.

Dr. med.

S. Kantor

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען.

בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

וואוינט יעצט אויף

90 פּיעטריקאָווער 90

טעל. 129-45

נעמט אָן פון 8–2 בייטאָג און 5–9 אָוו.

ערשטע לאָדזער מעכאַנישע בערעטען-אַפּרעטור

L. Tenenbaum

Łódź, Cegielniana 40

נעהמט אָן בערעטען צום פילצען, פאַרבען און פאַרמירען

ל עכער אויף דער מאַשין

ווערען אָנגענומען אויסצונייען ביי ג. נאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.

זונטאָג און יום-טוב פון 9 — 1 פאַרמיטאָג.

בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

צאָהן-אַרצט

St. Gelberg

14 זאַוואַדזקאַ 14, טעל. 108-33

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 10–2 און פון 4–7 אָוו.

שייטלען

ווי אויך פּערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאַסיג און רעיעל אויסגעאַרבייט צו ביליגע פרייזען

אַנדולאַציע און מאַניקור

ביי **קערש**, סקווערא 15

אַנאָנסען-פּרייזען פאַר אַ מילימעטער-שורה

פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט־ שפּאַלטען 4

אין טעקסט—40 . . . . . —68 4

נאָכ'ן טעקסט—12 . . . . . —16 . . . .

אויסער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען-20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט) שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווער־טער 1 זל. יעדעס פאָלגענדע וואָרט — 10 גר.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז:

אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ—1 דאָל.

מאַנוסקריפּטען, וועלכע ווערען נישט געדרוקט, ווערען נישט צוריקגעשיקט. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג.

פאַר'ן אינהאַלט און טאָן פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 81.